Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

12 август 1971 йил, пайшанба ◆ № 184 (15.054). ◆ Баҳоси 2 тийин.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ ЮГОСЛАВИЯ ЭЛЧИСИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Югославия Социалистик Федератив Республикасининг СССРдаги фавқулодда ва мухтор элчиси В. Мичуновични 10 августда қабул қилди. Элчи Л. И. Брежневга Югославия Коммунистлар Союзининг раиси, Югославия Социалистик Федератив Республикасининг президенти И. Броз Титонинг шахсий мактубини топширди. Л. И. Брежнев билан Югославия Социалистик Федератив Республикасининг СССРдаги элчиси ўртасида самимий, дўстона вазиятда суҳбат бўлиб ўтди.

Фотолавҳалар

Чирчиқ трансформатор заводининг маҳсулоти харидоргир. У қурилишда, саноат корхоналари, электрлаштирилган темир йўл, қишлоқ хўжалиги ва энергетика қурилишида ишлатилади. Завод маҳсулоти чет элларга ҳам юборилмоқда. Бу корхона коллективи тўққизинчи беш йиллик планининг биринчи йилини муддатидан олдин бажариш учун курашмоқда. Сиз суратда ана шу масъулиятли вазифани тўла-тўкис адо этиш учун ғайрат кўрсатиб ишлаётган кишилар (юқорида) ўровчи В. Галкина ва пастдаги суратда слесарь Н. Самедовни кўриб турибсиз. Ўртадаги суратда тайёр трансформатор акс этган.

Н. Глауберзон фотоси.

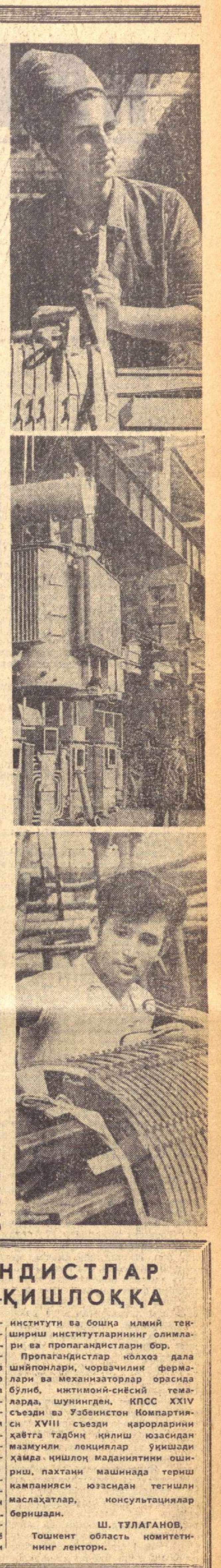

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг IV пленуми 11 август куни КПСС XXIV съезди қарорлари асосида капитал қурилишни янада яхшилаш соҳасида республика партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисидаги масалани муҳокама қилиш давом эттирилди.

Музокараларда Хоразм область партия комитетининг иккинчи секретари И. П. ДРИЖАК, «Главташкентстрой»га қарашли 8-қурилиш бошқармасининг электр пайвандчиси И. В. ПРАСОЛОВ, Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министри Х. М. НОСИРОВ, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг Раиси Е. АЙТМУРАТОВ, «Главголодностепстрой» бошқармасининг бошлиғи Т. БОЙМИРОВ, Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министри П. И. КАВТАРОВ, Ўзбекистон Комсомоли Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. ГАФУРЖОНОВ, Гагарин район партия комитетининг биринчи секретари Х. Э. БЕРДИЕВ, «Узколхозстрой» раиси С. А. ОМЕРОВ, Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министри В. СОДИҚОВ, Наманган область партия комитетининг иккинчи секретари В. П. КУКСЕНКО, Ўзбекистон ССР Енгил саноат министри Ф. ХЎЖАЕВ ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Пленумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. РАШИДОВ нутқ сўзлади.

Пленум муҳокама қилинган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул этди.

Бухородаги қишлоқ профессионал билим юрти ҳузурида очилган механик-ҳайдовчилар курсини 180 киши битириб чиқди. Сиз суратда кўриб турган Муҳаррама Насруллаева билан Назира Раҳматова ҳам шу курсда таълим олишди. Улар бу йил Вобкент районидаги «Ленинград» колхози далаларида «зангори кема»ларни бошқаришади.

В. Сироткин фотоси.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХАБАРЛАРИ

45 ЦЕНТНЕР УЧУН

БУХОРО. Қоракўл районидаги «Москва» колхозининг деҳқонлари шу кунларда ғўза парваришини ҳар қачонгидан кучайтириб юбордилар. Гектар бошига 45 центнердан хирмон кўтаришга аҳд қилган Ленин орденли Ғойиб Ярашев бошлиқ бригада азаматлари айниқса жонбозлик кўрсатмоқдалар. Агротехника тадбирлари бир-бирига боғлаб олиб борилаётганлиги туфайли ҳар туп ғўзада 14—16 тадан кўсак пайдо бўлди. Улар ҳозир ғўзага «шарбат» оқизишга зўр бермоқдалар. Беш марта ишлов берилиб, қондириб суғорилган ғўзалар кунда бир яшнаётир.

Ж. БОЗОРОВ.

МЕХАНИЗАТОРЛАРНИНГ ЯНГИ ОТРЯДИ

ХОРАЗМ. Хива ҳунар-техника билим юрти томонидан Қўшкўпир районидаги «Тошкент» колхозида ташкил этилган механизаторлар тайёрлаш курсини 29 йигит ва қиз битириб чиқди. Курсни муваффақиятли тамомлаган Р. Эшчонова, Р. Аҳмедова, Р. Бобожонова каби турсунойчи қизлар бу йилги мавсумда машиналар бункеридан 100-120 тонна «оқ олтин» тўкишга аҳд қилдилар.

Қ. ҲАЙИТБОЕВ.

ЯНГИ ТАРМОҚ

ФАРҒОНА. Ленинград районидаги Киров номли колхозда чорвачиликнинг янги тармоғи — қуёнчиликка жиддий эътибор берилмоқда. Яқиндагина хўжаликда 18 та қуён бор эди. Яхши парвариш қилинаётган қуёнларнинг сони тез орада 330 бошга етди. Йил охирига бориб қуёнлар 1000 тадан ошиб кетади. Қуёнларнинг бунчалик тез кўпайишида меҳнатсевар Мамасоли Йўлчиевнинг хизматлари катта.

Н. МАМАДАЛИЕВ.

МЎЛ ОЗУҚА

Наманган районидаги «Ленинград» колхози чорвачилик маҳсулотлари мўл-кўллигини таъминлаш учун 1200 тонна беда, 400 тонна табиий пичан, 6 минг тонна силос бостиришни планлаштирган эди.

Шу мақсадда катта-катта майдонларга озуқабоп экинлар жойлаштирилди ва мўл ҳосил етиштирилди. Шу кунларда ем-хашак тайёрлаш авж олиб кетди. Натижада бедадан 153 тонна сенаж тайёрланди, 133 гектар ердаги маккажўхори ўрилмоқда ва кунига 100—150 тоннадан силос бостирилмоқда. Комбайнчи Ҳусанбой Мўминов, тракторчи Камолиддин Шарипов бошқаларга ибрат кўрсатиб ишламоқдалар.

М. МИРЗААБДУЛЛАЕВ,
М. СУЛАЙМОНОВ.

* * *

Азамат пахтакорларнинг, серғайрат чорвадорларнинг, қўли гул соҳибкорлару бошқа дала меҳнаткашларининг жасорати тўғрисида андижонлик М. Абдуллаев, Р. Каримов, Ленин районидан А. Абдураҳимов, Х. Нуралиев, Т. Эрматов, Свердлов районидан Ш. Тўхтаев, пастдарғомлик М. Усмонов, Ш. Мусулмонов, шофирконлик Р. Болтаев, Р. Азимов, Ульянов районидан А. Худойназаров, Х. Назаров, яккабоғлик А. Сулаймонов, жиззахлик Н. Қаршибоев, Н. Тангрибердиев, Т. Шодиқулов, Т. Мамадиев, Ворошилов районидан Ю. Абдуалимов, самарқандлик П. Ҳамдамов, хатирчилик Н. Умаров, Х. Абдушукуров, гулистонлик Э. Рўзибоев. наманганлик М. Шамсуддинов. Ўзбекистон районидан О. Сапохонов, Х. Кимсанов, Ю. Маматқулов ва бошқа ўртоқлар ҳам хабарлар йўллашган.

САБЗАВОТ СЕРОБ

«Москва» колхози Қоракўл районидагина эмас, балки Бухоро областида ҳам донг таратган. Кўп тармоқли бу хўжалик аъзолари КПСС XXIV съезди белгилаб берган программани оғишмай амалга ошира бориб, зафар устига зафар қучмоқдалар. Яқинда яна бир муваффақият қўлга киритилди. Давлатга сабзавот ва полиз экинлари маҳсулотлари топшириш йиллик плани анча ошириб бажарилди. Меҳнаткашлар дастурхонига 203 тоннадан зиёдроқ неъматлар тортиқ қилинди.

Колхоз соҳибкорлари давлатга яна 300 тонна сабзавот ва қовун-тарвуз етказиб бериш учун курашмоқдалар.

ЕМ-ХАШАК ВА МАҲСУЛОТ

Чорвадорларимиз бир йилда камида бир ярим-икки йилга етадиган миқдорда ем-хашак, хусусан сенаж тайёрлаш мажбуриятини олдилар. Бутун колхоз аҳли ана шу мажбуриятни бажаришда чорвадорларга ёрдам кўрсатмоқда. Сут-товар фермаси ёнида 8 гектар бедазор бунёдга келтирдик. Ўша майдонда ҳар йили олти марта ўрим ўтказиб, олинган ҳосилни соғин сигирлар ва бузоқларга кўклигича едирамиз. Озуқа базасининг ферма биқинида ташкил қилиниши транспорт қатнови ва бошқа ортиқча чиқимларни йўқотиш имкониятини бермоқда.

Умуман беда майдони 181 гектар. Янги беш йилликда пахта-беда алмашлаб экишни кенг жорий этиш йўли билан бедазорларни камида 450 гектарга етказамиз. Натижада чорва моллар озуқа базаси янада мустаҳкамланади, сут, гўшт ва бошқа хил маҳсулотлар тайёрлаш ҳозиргига нисбатан бир ярим-икки баравар кўпайтирилади. Шу кунгача сенаж бостириш планини ошириб бажардик. Лекин бу чегара эмас. Бу йилги шароитни ҳисобга олиб, икки норма миқдорида сенаж бостиришга аҳд қилдик.

Озуқа базасини мустаҳкамлаш мақсадида 90 гектар майдонда маккажўхори ўстиряпмиз. 70 гектар майдонга маккажўхорини лавлаги билан аралаштириб экканмиз. Маккажўхори майдонининг камида 50 процентидаги экинни дон учун ўрамиз, қолган қисмидаги сўталик поялардан силос бостирамиз. Шу йўл билан ўз хўжалигимизни сараланган маккажўхори уруғи билан таъминлаймиз, давлатга дон сотиш планининг бир қисмини маккажўхори дони ҳисобига бажарамиз. Шуни ҳам айтиш керакки, мўл-кўл маккажўхори дони тўплаган хўжаликкина кўп ва сорти юқори гўшт тайёрлашга яхши замин яратган бўлади. Кўк беда сигирлар сутини кўпайтирса, маккажўхори дони гўштни кўпайтиришда ҳал қилувчи роль ўйнайди. Бу Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети IV пленуми руҳига айнан мосдир.

Кўк беда, сенаж ва силос маҳсулот таннархини камайтиришда катта роль ўйнамоқда. Бултур бир центнер сутнинг таннархи 15 сўмни ташкил этган бўлса, бу йил 13 сўм бўлади. Лекин замонавий усулда қурилган молхоналар бўлмаслиги, асосий ишлар қўл кучи билан бажарилиши натижасида 48 минг сўм соф фойда олдик, холос. Ҳозир янги сигирхоналар қурдик, оғир меҳнат талаб қиладиган ишларни механизациялаштирдик, малакали кадрлар тайёрладик. «Молокопровод» агрегатини ўрнатиб, ишга туширдик. Ана шундай тадбирларнинг амалга оширилиши шу йилнинг ўзидагина фақат сут-товар фермасидан 28 минг сўм соф фойда олиш имкониятини беради.

Гўшт етиштиришни кўпайтириш борасида ҳам катта тадбирларни амалга оширяпмиз. Сигирлардан бузоқ олиш йўли билан чорва моллар сонини кўпайтиришни бош вазифа қилиб қўйдик. Беш йилликнинг дастлабки босқичларидаёқ гўштга сотиладиган ҳар бош қорамолнинг тирик вазнини 100 килограмм оширишга қарор қилдик. Молбоқарларимиз ўз сўзининг устидан чиқиб, мажбуриятларини бажармоқдалар. Янги беш йилликда давлатга 485 тонна гўшт сотамиз. Бу салкам бир ярим минг гектар майдонда гектаридан 34-35 центнердан пахта ҳосили етиштираётган хўжалик учун анча дуруст кўрсаткичдир.

Пленум чорвадорлар орасида социалистик мусобақани кучайтириш йўли билан чорва маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш масаласини қўйди. Биз бу шарафли вазифани бажариш учун ҳамма имкониятларни сафарбар этмоқдамиз. Моҳир сигир соғувчиларимиздан Сафия Муҳиддинова, Гулсора Нормуродова, Истамхон Муҳиддиновалар ўз боқимидаги ҳар бош сигирдан 3500-4000 литрдан сут соғиб олиб, мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар. Колхоз партия ташкилоти уларнинг иш услубини кенг оммалаштирмоқда. Бу йил колхозимиз бўйича 2000 литрдан кам сут оладиган сигир соғувчи бўлмайди.

1971 йилда 360 тонна сут тайёрлаш мажбурияти қабул қилинган эди. Шу кунгача тўққиз ойлик план бажарилди. Ҳар бош сигирдан олинаётган сут бултурнинг шу давридагига нисбатан кутилгандан зиёдроқ кўпайди. Шунингдек, давлатга гўшт сотиш ўн ойлик плани ошириб адо этилди.

Биз икки-уч йилдан буён ички резервларни тўла ишга солиб, чорва молларни ўзимизда етиштирилган ем-хашак билан боқяпмиз, давлатдан харид қилинадиган концентратни иложи борича камайтиряпмиз. Қишлов бошлангунча 2800 тонна дағал хашак тайёрлаш ҳақидаги мажбуриятимизни сўзсиз бажарамиз. Бу билан қишловга мустаҳкам замин яратамиз. Бутун куч, имкониятларимизни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленуми қарорларини тўла амалга оширишга сафарбар этамиз.

Ш. АШУРОВ,
Шаҳрисабз районидаги «Социализм» колхозининг раиси.

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

Ўзбекистон ССР областларида сабзавот тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1971 йил 9 августга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — тайёрланган сабзвот; учинчи стун — планнинг бажарилиш проценти.

Сурхондарё	15551	81,8
Фарғона	33254	54,5
Наманган	21536	53,8
Андижон	25736	49,5
Бухоро	9695	35,9
Тошкент	79115	34,2
Қашқадарё	8191	31,5
Хоразм	3986	28,5
Самарқанд	29998	26,8
ҚҚ АССР	2101	14,0
Сирдарё	3178	11,4
Республика бўйича:	232341	37,2

ПРОПАГАНДИСТЛАР ГРУППАСИ—ҚИШЛОҚҚА

Тошкент область партия комитети агитация ва пропаганда бўлими илмий-текшириш институтлари ходимлари ва штатсиз лекторлардан бир группасини колхоз ва совхозларга жўнатди. Улар партия XXIV съезди қарорлари ва 1971 йил топшириқларини муваффақиятли бажариш, ички резервларни қидириб топиш ва лекция пропагандасини яхшилаш юзасидан меҳнаткашлар ўртасида мазмунли лекция ва суҳбатлар ўтказадилар.

Пропагандистлар составида Ўзбекистон фанлар академияси биология институти, пахта саноати марказий илмий-текшириш институти, СоюзНИХИ, Шредер номидаги боғдорчилик, Ўрта Осиё қишлоқ хўжалик экономикаси институти ва бошқа илмий текшириш институтларининг олимлари ва пропагандистлар бор.

Пропагандистлар колхоз дала шийпонларида, чорвачилик фермаларида ва механизаторлар орасида бўлиб, ижтимоий-сиёсий темаларда, шунингдек, КПСС XXIV съезди ва Ўзбекистон Компартияси XVIII съезди қарорларини ҳаётга тадбиқ қилиш юзасидан мазмунли лекциялар ўқишади, ҳамда қишлоқ маданиятини ошириш, пахтани машинада териш кампанияси юзасидан ташвиқот масалалари, консультациялар беришади.

Ш. ТУЛАГАНОВ,
Тошкент область комитетининг лектори.

Андижон область, Ленин районидаги Карл Маркс номли колхозда мўл ҳосил етиштирилмоқда. Айниқса ўртоқ А. Султонов бошлиқ 9-бригадада ғўзалар серкўсак бўлиб ўсаётир. Гектар бошига 45 центнердан ҳосил кўтариш учун замин бор. Фотомухбиримиз А. Тўраев олган ушбу суратда илғор бр... дан) ва колхоз партия ... матов ўртоқларнинг ғўз... ти тасвирланган.

ШАРТНОМА РАТИФИКАЦИЯ ҚИЛИШ УЧУН ТАҚДИМ ЭТИЛДИ

СССР Министрлар Совети тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Ҳиндистон республикаси ўртасида 1971 йил 9 августда Нью-Делида имзоланган Шартномани маъқуллади ва ратификация қилиш учун СССР Олий Совети Президиумига тақдим этди.

СССР Олий Совети Президиуми СССР Министрлар Советининг мазкур Шартномани ратификация қилиш тўғрисидаги тақдимномасини қараб чиқиб, уни СССР Олий Совети Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг ташқи ишлар комиссияларига хулоса чиқариш учун топширди. (ТАСС).

ВЦСПС президиумида

МАМЛАКАТ ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1971—1975 ЙИЛГИ БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАНИ ЛОЙИҲАСИ ТЎҒРИСИДА

ВЦСПС президиуми Касаба Союзлари Марказий Комитетлари ҳамда республика советларининг раислари ва секретарлари, ВЦСПСнинг ҳамда касаба союзларига қарашли ташкилотларнинг масъул ходимлари иштирокида мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилги беш йиллик плани лойиҳасини муҳокама қилди.

Мажлисда СССР Госплани раисининг биринчи ўринбосари Т. И. Соколов доклад қилди. Докладни муҳокама қилишда ВЦСПС президиумининг аъзолари, касаба союзлари бир қанча марказий комитетлари ва советларининг раислари ҳамда секретарлари, Бутуниттифоқ ихтирочилар ва рационализаторлар жамияти марказий советининг ва Бутуниттифоқ илмий-техника жамиятлари советининг раҳбар ходимлари қатнашдилар.

ВЦСПС президиуми шуни таъкидладики, СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилги беш йиллик плани лойиҳаси КПСС XXIV съезди Директиваларига биноан ишлаб чиқилган ва социалистик ишлаб чиқаришни юксак суръатлар билан ривожлантириш, унинг самарадорлигини ошириш, фан-техника тараққиёти ва меҳнат унумдорлигини жадал ўстириш асосида халқ турмушининг моддий ва маданий даражасини анча кўтаришни кўзда тутади. Айни вақтда ВЦСПС президиуми беш йиллик план лойиҳасини муҳокама қилиш чоғида айтилган таклифлар ва мулоҳазаларни ҳисобга олишни СССР Госпланидан илтимос қилди.

(ТАСС).

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШГА КЕНГ ЙЎЛ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ IV ПЛЕНУМИДАН

Беш йиллик учун мўлжалланган қурилиш ишлари программасининг муваффақиятли бажарилишини таъминлаш — республика коммунистларининг, барча меҳнаткашларининг жуда муҳим бурчи. «КПСС XXIV съездининг қарорлари асосида капитал қурилишни янада яхшилаш соҳасида республика партия ташкилотларининг вазифалари» тўғрисидаги масалани муҳокама қилган Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг IV пленумида мана шу ҳақда гаплашиб олинди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари **И. Г. Анисимкин** шу масала юзасидан доклад қилди.

Докладчи Ўзбекистон экономикасини ва маданиятини ривожлантириш вазифаларини ҳал этишда капитал қурилишнинг роли катта эканлигини айтиб, саккизинчи беш йилликнинг баъзи якунларига тўхталиб ўтди.

Шу йиллар ичида Ўзбекистон қурувчилари 13,9 миллиард сўм капитал маблағларни ўзлаштирдилар, юзтага яқин катта саноат корхоналари ва цехлари қурилди. Булар орасида Олмалиқ аммофос ва руҳ заводлари сингари оғир индустрия гигантлари, Чорвоқ ГЭСининг биринчи агрегатлари, Фарғонадаги азотли ўғитлар заводининг ҳамда Навоий химия комбинатининг иккинчи навбати, Тошкент трактор заводи ва бошқа кўпгина корхоналар бор. Экономикада техника тараққиётини белгилаб берувчи электр энергетика, машинасозлик, химия ва газ саноатлари, рангли металлургия, электроника сингари тармоқлар илдам суръатлар билан ривожланиб борди.

Ўзбекистоннинг табиий бойликларини ўзлаштиришда капитал қурилиш етакчи ўринни олиб турибди. Беш йиллик мобайнида табиий газнинг жуда катта конлари ишга туширилди, бешта магистрал газ қувури, шу жумладан Ўрта Осиё — Марказ газ қувури қурилди. Янги тармоқ бўлган олтин қазиб чиқарувчи саноат барпо қилинди, бу саноатнинг Мурунтов, Чодак, Кўчбулоқдаги биринчи корхоналари ишга туширилди. Олмалиқдаги кон-металлургия комбинати янада ривожлантирилди.

Пахтачиликни ривожлантириш билан алоқадор кўпгина проблемалар муваффақиятли ҳал этилганлиги ҳам саккизинчи беш йилликнинг муҳим якуни бўлди. Чунончи, республиканинг химия саноати Ўзбекистон қишлоқ хўжалигининг азотли ўғитларга бўлган эҳтиёжини ҳозирги вақтда тўла-тўкис таъминламоқда, фосфорли ўғитларга бўлган эҳтиёжни эса анчагина таъминламоқда. Мустаҳкам машинасозлик базаси вужудга келтирилди. Пахтани қайта ишлаш саноати техника билан асосан янгидан қуроллантирилди, сув хўжалик қурилишининг ҳажми кескин равишда кўпайтирилди.

Бир қанча социал проблемаларни ҳал этишда, совет кишиларининг моддий ва маънавий эҳтиёжларини қондиришда ҳам капитал қурилиш катта роль ўйнайди. Беш йиллик мобайнида Ўзбекистонда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарадиган ўнлаб корхоналар ишга туширилди. Булар орасида Намангандаги шойи ва костюмбоп газламалар комбинати, Андижон трикотаж фабрикаси, Самарқанддаги чинни заводи, Фарғонадаги пойафзал фабрикаси ва сунъий тола комбинати, Тошкентдаги «Юлдуз» тикувчилик фирмаси, Тошкент яқинидаги гўшт комбинати ва бошқа кўплаб корхоналар бор. 26 миллион квадрат метр уй-жой бинолари қурилди. Республика аҳолиси орасида ҳар тўрт кишининг бири ўзининг уй-жой шароитини яхшилаб олди. 535 минг болага мўлжалланган янги мактаблар қурилди. Мактабгача тарбия муассасаларида янгидан 104 минг жой тайёрлаб қўйилди ва касалхоналардаги ўринлар 14 мингта кўпайтирилди. Қишлоқда қурилиш мисли кўрилмаган даражада авж олдирилди.

Тўққизинчи беш йилликда республика қурувчилари олдида тағин ҳам масъулиятлироқ вазифалар турибди. Партия XXIV съездининг халқ хўжалигини ривожлантириш беш йиллик планига доир Директиваларига мувофиқ Ўзбекистонда индустриянинг етакчи тармоқлари аввалгидек тез суръатлар билан ривожлантирилаверади — электр-энергетикани, рангли металлургияни ва химия саноатини ривожлантиришнинг ўзигагина 1 миллиард 300 миллион сўмга яқин маблағ ажратилади.

Ошиб бораётган иқтисодий имкониятлар Ўзбекистоннинг озиқ-овқат ва енгил саноатларини ривожлантиришга ўтган беш йилликка нисбатан икки баравар, уч баравар кўп маблағ сарфлашга имкон беради. Бухорода ип-газлама комбинати, Хивада гилам комбинати, Фарғонада сунъий чарм комбинати, Қўқонда чинни заводи ва Урганчда ёғ-экстракция заводи, Тошкентда озиқ-овқат корхоналари комплекси, бир қанча пиллакашлик, трикотаж, тикувчилик ва пойафзал фабрикалари, бир неча нон заводлари қурилади. Андижонда ип-газлама комбинати қуриш ва аҳоли учун керакли моллар ишлаб чиқарадиган бошқа кўпгина корхоналарни қуриш ишлари бошлаб юборилади.

Уй-жой қурилиши аввалгидек кенг миқёсда давом эттирилади. Янги мактаблар, болалар муассасалари ва даволаш муассасаларини қуриш ишлари ҳажми эса 3 баравар кенгайтирилади.

Капитал қурилишнинг мўлжалланган планларини бажариш борасида КПСС XXIV съездининг қарорларида партия, совет ва хўжалик органлари олдига конкрет вазифалар қўйилди. Капитал маблағларнинг самарадорлигини анча ошириш, сарфланган ҳар бир сўм эвазига маҳсулот ишлаб чиқаришни энг кўп даражада оширмоқ учун қурилишга ажратилаётган моддий ва молиявий маблағлардан энг рационал равишда фойдаланишни таъминлаш керак, деган талаблар айниқса қатъий қилиб қўйилди.

Ишлаб чиқариш қувватларини кўпайтириш вазифаси олдинда турибди. Аввало ишлаб турган корхоналарда илғор техникани жорий қилиш, мавжуд ускуналарни модернизация қилиш ва эскириб қолганлари ўрнига янгиларини ўрнатиш, мавжуд ишлаб чиқариш майдонларида маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга имкон берадиган бошқа тадбирларни амалга ошириш йўли билан ишлаб чиқариш воситалари кўпайтирилиши керак.

Капитал маблағларни муайян қурилишларга тўплаш, айни бир вақтда қурилаётган корхоналар ва объектлар сонини қисқартириш ишлари капитал қурилишнинг миқёси кенгайиб кетган ҳозирги шароитда алоҳида аҳамият касб қилмоқда. Кейинги вақтларда республикада бу иш бир мунча яхшиланди — битмай чала қолаётган қурилишлар даражаси 1970 йилнинг ўзидагина 8 процент камайтирилди. Республика Пахта тозалаш саноати министрлиги капитал маблағлардан рационал фойдаланишда намуна бўла олади. Бу министрлик бошланган қурилиш маблағлар ва ресурслар билан тўла таъминланмасдан туриб янги қурилишни бошламайди.

Бироқ айрим хўжалик раҳбарлари ўтган йилларда йўл қўйилган хатоларни такрорламоқдалар, аввалгидек янги қурилишларни лойиҳа-смета ҳужжатлари билан, етарли молиявий ресурслар билан таъминланмаган бўлса ҳам бошлаб юборишга интилмоқдалар. Озиқ-овқат саноати министрлигида, Енгил саноат, Гўшт-сут саноати министрликларида, Бинокорлик материаллари саноати министрлигида, Соғлиқни сақлаш министрлигида ва бошқа баъзи идораларда капитал маблағларни планлаштириш ва улардан фойдаланишга мана шундай муносабатда бўлмоқдалар.

Ҳозир 1971-1975 йилларга мўлжалланган беш йиллик планни ишлаб чиқиш тугалланмоқда. Министрликлар ва идоралар капитал маблағларни планлаштиришнинг янги тартибига тўла мувофиқ равишда тақсимланганлигини яна бир марта қайта кўриб чиқишлари, айни бир вақтда қурилаётган объектлар сонини камайтириш, куч ва маблағларни битказилиши лозим бўлган қурилишларга тўплаш йўлини қатъият билан ўтказишлари лозим.

Ҳар бир объектни қуришга киришиш масаласи фақат беш йиллик планларга ҳамда реал имкониятларга аниқ таяниб ҳал этилиши лозим.

Капитал маблағлардан фойдаланиш самарадорлигини янада ошириш вазифалари ишлаб чиқариш объектларини уй-жой бинолари билан болалар муассасалари ва бошқа социал маданий объектлар билан комплекс равишда қуришни, бутун-бутун саноат узелларини вужудга келтиришни талаб қилади. Бу эса капитал сарфларни камайтиришга, ишлаб чиқариш қувватларини ўзлаштириш учун сарфланадиган маблағларни қисқартиришга ёрдам беради.

Сўнгра докладчи қурилиш ишларини такомиллаштириш, қурилаётган объектларни ишга туширишни тезлаштирмоқ учун хўжалик органлари ва шу органлар раҳбарларининг масъулиятини оширишга доир баъзи масалаларга тўхталиб ўтди. Қурилиш ишларига алоқадор корхоналарнинг — заказчилар билан пудратчи ташкилотларнинг бир-бири билан пухта алоқада бўлиб ишлашини, қурилишларни зарур материалнинг ҳаммаси билан ўз вақтида таъминлашни кўрсатувчи мисоллар келтирилди.

Лекин баъзи жойларда бу ишга бошқача муносабатда бўлиш ҳолларини ҳам учратиш мумкин. Чунончи, лойиҳа-смета ҳужжатлари билан ўз вақтида таъминламаслик натижасида кўпгина қурилишларда иш суръатлари сусайиб кетмоқда. Ҳозирги кунда масалан, енгил саноат министрлиги қураётган объектларда 1972 йил учун мўлжалланган қурилиш ҳажмининг ярмисигина лойиҳалар билан таъминланган. Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрлиги, Қишлоқ хўжалик министрлиги, Республика совхозлар министрлиги объектларни ҳужжатлар билан таъминлаш бундан ҳам баттарроқ бўлиб турибди.

Қурилиш майдонига технология ускуналари ўз вақтида келтирилмаётганлиги сингари ҳолларни ҳам кўпинча учратиш мумкин. Чилонзордаги озиқ-овқат корхоналари комплексида қувватларни ишга туширишни худди мана шу сабабга кўра кечикиб қолмоқда. Қурилишларни пул билан таъминлаш соҳасида ҳам жиддий камчиликлар бор.

Ҳозирги вақтда республиканинг ҳар бир министрлиги ва идорасида министрнинг капитал қурилиш билан шуғулланадиган ўринбосари лавозими қўшимча равишда жорий қилинди, шу ишлар билан шуғулланадиган бўлимлар ва қурилаётган корхоналарнинг дирекциялари кучайтирилди. Қурилишлардаги ишларнинг аҳволи учун уларнинг масъулиятини ошириш зарур.

Маҳаллий Советлар ҳам капитал қурилишга раҳбарлик қилишда кўпгина камчиликларга йўл қўймоқдалар. Уларнинг баъзилари уй-жой биноларини қуриш, маориф ва соғлиқни сақлаш объектларини, савдо ва маиший хизмат кўрсатиш корхоналарини қуришда етарли равишда ғамхўрлик қилмаётирлар, лойиҳаларни тайёрлаб бериш, ускуналарни етказиб бериш, ер участкаларини ажратиб бериш, янги объектлар қуриладиган жойлардаги эски биноларни бузиб юбориш масалаларини айрим ҳолларда қониқарли равишда ҳал қилмаётирлар, қурилишларни ишчи кадрлар билан таъминлашда қурилиш ташкилотларига яхши ёрдам бермаётирлар. Деновда қурилаётган касалхонани битказиш мана шу сабабларга кўра кечикиб кетди.

Область, шаҳар, район партия комитетлари Советларнинг ролини ва обрўйини ошириш тўғрисида катта ғамхўрлик қилишлари, уларнинг мустақиллиги ва ташаббускорлигини қўллаб-қувватлашлари ва ривожлантиришлари лозим. Шу билан бирга партия комитетлари ижроия комитетларининг уй-жой бинолари, мактаблар ва бошқа социал-маданий объектлар қурилиши учун масъул бўлган айрим ходимларининг фаолиятига баҳо беришда кўпроқ даражада принципиаллик билан иш кўришлари керак.

Республикада капитал қурилиш билан шуғулланаётган катта ихтисослаштирилган министрликлар, идоралар ва ташкилотлар вужудга келтирилди. Қурувчилар сафида ишлаб турган ишчилар ҳозирги вақтда 350 минг нафардан ошиб кетди. Улар тўққизинчи беш йилликда ҳажми кўпайтирилган капитал қурилиш ишларини уддалай оладилар.

Йилнинг биринчи ярмидаёқ республикада 1 миллиард сўмга яқин капитал маблағ ўзлаштирилди. 600 миллион сўмга яқин асосий фондлар ишга туширилди. Кўпгина янги ишлаб чиқариш қувватлари ишга тушди.

930 минг квадрат метр уй-жой, 9,2 минг ўринлик мактаб бинолари 400 ўринлик болалар муассасалари, 730 ўринлик касалхона бинолари қуриб битказилди.

Шу билан бирга, республиканинг барча қурилиш ва монтажчи ташкилотлари планларни ва ўзларининг социалистик мажбуриятларини тўла бажарганларида эди, йилнинг биринчи ярмидаги капитал қурилиш якунлари анча яхшироқ натижалар билан тугалланган бўларди.

Чунончи, Қурилиш министрлигининг трестларидан еттитаси пудрат ишлари планини бажара олмади. Бу трестлар бир қанча объектларни битказиб, ишга туширишни таъминламади, енгил ва озиқ-овқат саноатларининг қурилишларидаги қолоқлик тугатилмади. Ваҳоланки, план мажбуриятларини бажариш учун бу министрликнинг ҳамма имконияти бор. Республикадаги қурилишлар учун хизмат қилаётган ишлаб чиқариш базасининг асосий қувватлари, малакали ишчи кадрлар, инженер-техник ходимлар шу қурилишга тўпланган, бу министрликнинг иш суръатини ва меҳнат унумдорлигини ошириш резервлари бениҳоя кўп. Ҳамма гап шундаки, шуларнинг ҳаммаси ишга солиниши керак.

Яна бир катта қурилиш ташкилотида — «Главташкентстрой»да ҳам жиддий камчиликлар бор. Йилнинг биринчи ярмида унинг трестларидан ярмиси пудрат ишлари планини бажара олмади, шу трестлардан биронтаси меҳнат унумдорлигини ошириш топшириқларини адо этмади, шаҳар учун энг керакли объектларни қуриб битказишни таъминламади. Қуриб битказилиши лозим бўлган қурилишлардаги ишларнинг аҳволи айниқса ёмон. Бу қурилишлар ишчи кадрлар ва барча зарур нарсалар билан шу вақтгача тўла таъминланганн йўқ.

«Главташкентстрой»нинг баъзи ташкилотларида қурилиш ишлари технологиясига риоя қилинмаётир, меҳнатни ташкил этиш ва меҳнат интизоми паст даражада, етакчи касб ишчиларини тайёрлаш яхши ташкил этилмаган.

«Главташкентстрой» уй-жой биноларини, маданий-маиший объектларни сифатли қилиб қуриб, ўз вақтида фойдаланишга топшириш учун, яхлит ва жозибали, Ватанимиз қиёфасининг ўзига хос хусусиятларини бўрттириб турадиган архитектура ансамбллари вужудга келтириш учун ўз бўлинмаларининг масъулиятини ошириши зарур. Вазифа шуки, яқин фурсат ичида Тошкентда ҳар йили бир миллион квадрат метрга етказиб уй-жой бинолари қуриладиган бўлиши керак.

Техника тараққиёти асосида меҳнат унумдорлигини ошириш капитал қурилиш олдида турган катта ва мураккаб вазифаларнинг бажарилишини ҳал қилувчи даражада таъминлаб беради.

Ўтган беш йиллик мобайнида республикада қурилишнинг техника билан таъминланиш даражаси анча юқори поғонага кўтарилди, меҳнатни енгиллаштирадиган механизмлар ҳам анча кўпайтирилди. Лекин халқ хўжалигининг бу тармоғида қўл меҳнатининг салмоғи ҳали ҳам катта.

КПСС XXIV съезди лойиҳа-смета ишларини яхшилаш, лойиҳаловчи ташкилотларнинг, министрликлар ва идораларнинг, шунингдек экспертиза органларининг лойиҳалар ва сметаларнинг сифати учун масъулиятини ошириш зарурлигини кўрсатиб ўтди. Рационалроқ лойиҳавий ечимлар эвазига қурилишнинг смета қийматини камида 3-5 процент камайтириш вазифаси қўйилди.

Бу — бутун лойиҳалаш ишини янада такомиллаштиришни талаб қиладиган катта программадир. Лойиҳа-смета ҳужжатларини белгиланган муддатларда тайёрлатиб олиш, улар юксак техникавий даражада ва янгиликлар асосида ҳал этилган бўлиши қурилиш ишларининг иқтисодий самарадорлигини оширишга ижобий таъсир ўтказадиган бўлиши учун зарур чораларни кўриш керак.

Докладда қурилиш ташкилотларининг қувватларини янада ривожлантириш, уларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш вазифаларига катта эътибор берилди.

Бошқарувни, планлаштиришни такомиллаштириш ва ишлаб чиқаришни иқтисодий рағбатлантириш ишлари КПСС XXIV съездининг беш йиллик планга доир Директиваларида беш йилликнинг асосий вазифасини амалга ошириш учун муҳим шартларнинг бири қилиб қўйилди. Шу билан бир қаторда илмий планлаштириш даражасини ошириш, территориал иқтисодий алоқаларни янада яхшилашни таъминлаш, корхоналарни жойлаштириш масалаларини ҳал этишда иттифоқдош республикаларнинг ва меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ролини кучайтириш зарурлиги кўрсатиб ўтилди. Шу муносабат билан Ўзбекистон ССРнинг ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантириш ва жойлаштиришнинг 1980 йилларгача мўлжалланган схемасини ишлаб чиқишни тезлаштириш ва шу асосда территориал планлаштириш билан тармоқлар бўйича планлаштиришни оптимал равишда бир-бирига қўшиб олиб бориш вазифасини муваффақиятли ҳал этиш, Ўзбекистон экономикасини ривожлантириш истиқболларини ишлаб чиқиш керак.

Ҳозирги беш йилликда иқтисодий ислоҳот янада чуқур томир ёйди. Унинг принциплари қурилиш ишларига ҳам жорий қилинади.

Шу кунгача республикамизда қурилиш трестларидан иккитаси, яъни Фарғонадаги 8- трест ва Ангрендаги «Ўзбекшахтострой» хўжаликни юритишнинг янги методига ўтди. Уларнинг иш тажрибалари иқтисодий ислоҳот экономикамизни ривожлантириш ишларига тўла равишда мос бўлиб тушаётганлигини, қурилиш индустриясининг кўпгина резервларини ишга солишга ёрдам бераётганлигини, меҳнаткашлар коллективларини қурилиш-монтаж ишлари суръатларини тезлаштириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш йўлларини қидириб топишга мажбур қилаётганлигини яна бир марта кўрсатиб турибди.

Ўзбекистон ССР Госпланининг Идоралараро комиссияси, шунингдек министрликларда ва идораларда ислоҳот ўтказишга тайёргарлик комиссиялари бу соҳадаги ўз ишларини кескин равишда яхшилашлари, бутун иқтисодий ишни яхшилашда қурилиш ташкилотларига кўпроқ амалий ёрдам кўрсатишлари лозим.

Планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги шароитига ўтиш қурувчилар орасида ташкилотчилик ва тарбиявий ишларни кучайтиришни тақозо қилади. Шу сабабли партия комитетлари қурилишлардаги ишларнинг аҳволини синчиклаб кўздан кечиришлари, хўжаликни юритишнинг янги системасини кенг жорий қилишга ўтиш қандай бораётганлигини анализ қилиб чиқишлари, янги системага ўтаётган трестларнинг иш тажрибаларини ўрганишлари керак.

Қурилиш трестларидаги, механизациялашган кўчма колонналардаги бошланғич партия ташкилотларининг шарафли иши шуки, улар қурилишлардаги меҳнат ва ишларни ташкил этишни кескин равишда яхшилаш учун тежамкорлик ва иқтисодий тежаш учун, меҳнат ва материал-техника ресурсларидан, қурилиш машиналари ва механизмлардан самарали фойдаланиш учун олиб борилаётган курашга бошчилик қилишлари лозим.

КПСС XXIV съезди қурилишда меҳнат унумдорлигини 36—40 процент ошириш вазифасини қўйди. Қурилиш ишларини индустрлаштириш ва механизациялаш билан бир қаторда бу вазифани бажаришга малакали қурувчилар ва монтажчилар тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш йўли билан эришмоқ керак. Ўқув комбинатларининг ишларини кескин равишда яхшилаш, ишчиларни бригадаларда ўргатиш методларини кенг жорий қилиш, ҳунар-техника таълими системасини янада ривожлантириш лозим.

Бизнинг раҳбар кадрларимиз катта иш тажрибасига эга бўлган юксак даражада ўқимишли кишилар эканлиги маълум. Лекин уларнинг баъзиларига иқтисодий билимлар етишмайди. Етарли даражада тежамкорлик билан ишлашни, айрим масалаларни ишнинг кўзини билиб ҳал этишни ва истиқболни кўришни унчалик билмайдилар. Бу нуқсонларни бирма-бир тугатиш, ҳар бир соҳада ишлаб турган саркорнинг ҳар доим ўз устида ишлашига, экономикани ўрганишига, бошқарув фанини эгаллаб олишига, одамлар билан ишлашни ўрганишига қунт билан эришмоқ керак.

Партия ташкилотларининг биринчи даражадаги вазифаси шуки, улар иқтисодий билимларни кенг пропаганда қилишлари, ислоҳотни ўтказиш билан алоқадор тадбирларни амалга ошириш зарурлигини ҳар бир ишчига, бригадирга, прорабга, ҳар бир инженер ва техникка тушунтиришлари, резервларни тағин ҳам кўпроқ қунт билан қидириб топиш зарурлигига одамларни ишонтиришлари лозим.

Вазифа шуки, область, шаҳар, район партия комитетлари ҳар бир қурилиш ишини, ундаги коллективнинг ҳаётини тағин ҳам чуқурроқ билишлари, ҳар бир қурилиш майдонида бир маромда иноқлик билан ишлаш, уюшқоқлик, мураккаб қурилиш жараёнидаги барча бўғинларнинг бир-бири билан пухта боғланиб ишлашини таъминлайдиган вазият вужудга келтириш тўғрисида кўпроқ ғамхўрлик қилишлари керак. Бошланғич партия ташкилотлари қурувчилар, монтажчилар, лойиҳачилар коллективларининг ишига, бинокорлик материаллари саноати ва қурилиш индустрияси саноати ходимларининг қурилиш ишларини ҳар томонлама такомиллаштириш, унинг самарадорлигини ошириш учун олиб бораётган курашига бошчилик қилишлари ва бу соҳадаги ўз ишларини яхшилашлари лозим.

1971 йилда битказиб ишга туширилиш лозим бўлган объектларга, белгиланган ишлаб чиқариш қувватларини битказиб топширишга алоҳида эътибор бериш керак.

Мана шуларнинг ҳаммаси беш йилликнинг биринчи йилининг вазифаларини муваффақиятли ҳал этишга имкон беради, партиямиз XXIV съездида белгилаб берилган коммунистик қурилишнинг жуда катта программасини бажаришга ҳисса бўлиб қўшилади.

Доклад юзасидан бошланган музокараларда биринчи бўлиб Андижон область партия комитетининг биринчи секретари **Б. Р. Раҳимов** сўзга чиқди.

Андижон область партия ташкилоти деди нотиқ, КПСС Марказий Комитетининг ва Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг кўрсатмаларига амал қилиб, капитал қурилишга партия раҳбарлигини кучайтириш ва уни янада ривожлантириш борасида бирмунча ишлар қилди. Қурилиш ва монтажчи ташкилотлар анча ўсди, қурилиш коллективларининг бошланғич партия ташкилотлари мустаҳкамланди.

Машинасозлик, енгил саноат ва озиқ-овқат саноатига, маиший хизматга, коммунал хўжаликка ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларига капитал маблағ сарфлаш анча кўпайтирилди.

Қишлоқ қурилиши ва сув хўжалик қурилиши борасида катта ишлар қилинди.

Бироқ, докладда мутлақо ҳақли равишда кўрсатиб ўтилганидек капитал қурилишда катта-катта камчиликлар ҳали ҳам бор. Биз ички резервлардан етарли равишда фойдаланаётганимиз йўқ. Баъзи муҳим объектларни қуриш узоққа чўзилиб кетмоқда. Давлат ва ишлаб чиқариш интизоми ҳали ҳам паст. Капитал қурилиш соҳасида олдинда турган катта вазифаларни ҳал этиш партиявий раҳбарлик услубини ва методларини ҳар доим такомиллаштиришни, иқтисодий иш даражасини, кадрларнинг ўзларига топширган иш учун масъулиятини оширишни талаб қилади.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси **Ҳ. Асомов** сўзга чиқиб республика пойтахтидаги қурилиш ишлари жуда кенгайиб бораётганлигини гапириб ўтди. Маҳаллий Советлар йўли билангина капитал қурилишга ажратилаётган маблағлар бундан олдинги беш йилликка нисбатан 1,7 баравар кўпайтирилади. Беш йилликда 3 миллион квадрат метрга яқин уй-жой майдонини фойдаланишга топшириш кўзда тутилади ва шу туфайли тошкентликлардан 250 минг кишининг уй-жой шароити яхшиланади. Шунингдек, 47 минг ўқувчига мўлжалланган мактаб биноларини ва 19 минг ўринли мактабгача тарбия муассасалари биноларини қуриш кўзда тутилади.

Бу программани бажармоқ учун қурилиш ишларини янада индустрлаштириш, янги қурилиш материаллари ва конструкциялари ишлаб чиқаришни анча кенгайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, ишларни арзонлаштириш ва сифатини яхшилаш зарур. Қурилишни бошқаришни яхшилаш, ёндош ташкилотларнинг бир-биридан ажралиб ишлашларига чек қўйиш керак.

Планлаштиришни аниқ йўлга қўйиш иш муваффақиятини таъминловчи мутлақо зарур шартларнинг бири. Фарғона область ижроия комитетининг раиси **Х. Умаров** сўзга чиқиб пленум қатнашчиларининг диққат-эътиборини ана шу масалага жалб қилди. Планларни ўзгартириш ва тегишли материал-техника ресурсларини ажратиб бермай туриб, қўшимча топшириқларни тасдиқлаш ҳоллари содир бўлмоқда. Кўпинча қурувчилар зарур материалларни қидиришга кўп вақт сарфлашга мажбур бўлмоқдалар. Шу билан бир вақтда айрим участкаларда нормадан ташқари берилаётган материалларнинг ошиқча тўпланиб қолишига йўл қўйилмоқда.

Кейинги вақтларда қишлоқ қурилишининг ўз базасини мустаҳкамлашга ва ривожлантиришга кўп эътибор берилмоқда. Бироқ, Совхозлар министрлиги ва Қишлоқ хўжалик министрлиги ажратиб бераётган маблағлар ва лимитлар етарли бўлмаганлиги сабабли баъзи трестлар иш билан тўла банд қилинмаётир. Иш манфаатлари темир-бетон конструкциялар ва панеллар ишлаб чиқаришни кенгайтиришни талаб этади.

Самарқанд область партия комитетининг иккинчи секретари **И. К. Титков** қурилиш ишларининг ташкил этишдаги мавжуд камчиликларни анализ қилиб айтдики, объектларни қуриб битказиш учун мўлжалланган муддатларни барбод қилиш, давлат интизомини бузиш фактларига партия комитетлари ва маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари ҳали ҳам муросасозлик билан қарамоқдалар. Маблағларни сочиб юборишдан иборат зарарли практика ҳануз тугатилгани йўқ.

Қурувчилар ва монтажчилар механизмлар етишмаяпти деб кўп нолийдилар. Шу билан бир вақтда мавжуд машина ва механизмлардан ёмон фойдаланишга йўл қўйилмоқда, ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштириш даражасини ошириш тўғрисида ҳамиша ҳам етарли ғамхўрлик қилинаётгани йўқ.

Капитал маблағларнинг юксак даражада самарали натижалар бериши, объектларни ишга тушириш муддатларини тезлаштириш учун кураш биз учун асосий вазифа бўлиб қолмоқда. Бу соҳада бир мунча тажриба ҳам тўплаганмиз. Меҳнат ва материал-техника ресурсларидан йиғинчоқлик билан фойдаланиш, масалан, қурувчилар ва монтажчиларнинг чинни заводини 12-13 ой ичида қуриб битказишларига имкон берди. Тезкорлик билан қуришдаги бу тажрибани партия ташкилоти яхши ўрганиб олди ва беш йилликнинг бир қанча объектларини қуришда бу тажрибадан қурувчилар фойдаландилар.

Ўзбекистон ССР қурилиш министри **С. И. Иброҳимов** камчиликларни йўқотиш ва ишларга раҳбарликни яхшилаш учун кўрилаётган чоралар тўғрисида гапириб айтдики, министрлик қуриб битказилиши лозим бўлган объектларда ишларнинг қандай бораётганлиги юзасидан назорат ўрнатди. Зарур қарорларни тезлик билан ҳал қилмоқ учун мана шу объектлардаги ишларнинг аҳволини заказчилар ва субпудратчи ташкилотлар билан бирга мунтазам равишда кўриб чиқилмоқда.

Қуриб битказилиши лозим бўлган объектлар, деди нотиқ, талаб қилинган маблағлар билан кўпинча тўла-тўкис таъминланмаётир. Чунончи, Гўшт-сут саноати министрлиги Олмалиқдаги сут заводини фойдаланишга топшириш учун керакли маблағларни ажратиб беришни кечиктириб юбормоқда. Самарқанддаги рўзғор холодильниклари заводи қурилиши пул билан яхши таъминланмаётир. Бундай фактлар ишда қийинчиликлар туғдирмоқда. Объектларни лойиҳа-смета ҳужжатлари билан ўз вақтида таъминламаслик ҳоллари кўпайиб кетди ва қурувчилар бу тўғрида ҳаққоний шикоят қилмоқдалар.

Бухоро область ижроия комитетининг раиси **Ш. К. Хайруллаев** сўзга чиқиб капитал қурилиш программасини бажаришда маҳаллий Советлар катта роль ўйнаётганлигини кўрсатиб ўтди. Ҳозирги вақтда Бухородаги уй-жой массивлари қурилишини бир неча ташкилот планлаштирмоқда. Бунинг натижасида янги микрорайонлар иссиқлик ва сув билан етарли равишда таъминланмай қолмоқда, ободончилик ишларида қийинчиликларга учрамоқда. Маҳаллий Советлар қўлига мана шундай қурилишларни топшириб қўйиб, шаҳарларда биноларни комплекс равишда қуриш йўли билан мана шундай камчиликларга йўл қўймаслик мумкин. Аввало буни Навоий шаҳрини комплекс равишда қуриш тажрибаси яққол кўрсатиб турибди.

Хоразм область партия комитетининг иккинчи секретари **И. П. Дрижак** областдаги қурилиш коллективларининг партия ташкилотлари ўз фаолиятини такомиллаштираётганлигидан далолат берувчи мисолларни айтди. Объектларда муваққат партия группалари, партия ташкилотлари секретарларининг кенгашлари тузилмоқда, пудратчи ва субпудратчи ташкилотларнинг бирлашган партия йиғилишлари ўтказилмоқда. Лекин қурилишга партия раҳбарлигини кучайтириш соҳасида дастлабки қадамларгина қўйилди, холос. Камчиликларни тугатиш, катта-катта вазифаларни муваффақиятли бажариш учун ҳали кўп иш қилиниши керак. Шу жиҳатдан олганда республика ташкилотларининг, жумладан, республика Енгил саноат министрлиги, Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигининг ҳамда Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг муайян ёрдамига муҳтожмиз.

«Главташкентстрой» 8- қурилиш бошқармасининг электр пайвандчиси **И. В. Прасолов** минбарга чиқади. У Тошкент бинокорларининг тўққизинчи беш йилликчи меҳнатда янги ютуқлар билан чиқаётганлигини пленум қатнашчиларига гапириб берди. Нотиқ объектларни қурилиш материаллари, лойиҳа-смета ҳужжатлари билан планли равишда таъминлаш зарурлиги масаласини ўртага қўйди, маданий-маиший объектлар қурилишига эътиборни кучайтириш лозимлиги ҳақида гапиради.

Қишлоқ қурувчиларининг фаолият соҳаси ғоят хилма-хил. Улар янги паррандачилик фабрикалари, чорвачилик комплекслари, уй-жой бинолари ва мактаблар қурмоқдалар, ўзларининг бутун ишлари билан колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришини ривожлантиришга ёрдам бермоқдалар. Ўзбекистон ССР қишлоқ қурилиши министри **Х. М. Носиров** ана шу катта коллективнинг ишлари ва режаларини, талаб ва эҳтиёжларини гапириб берди.

Қорақалпоғистон Министрлар Советининг Раиси **Е. Айтмуротов** автоном республикада капитал қурилишни ташкил этишнинг бир қанча актуал масалаларига тўхталиб, Тахиатош гидроузелини қуришнинг аҳамиятини алоҳида таъкидлаб ўтди, бу қурилиш Амударё этакларида суғориладиган деҳқончиликни янада ривожлантириш ишида катта роль ўйнаши лозимлигини уқтирди. Гидроузелдаги ишларни жадаллаштириш, унинг биринчи навбатини 1973 йил май ойигача ишга тушириш зарур. Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги бу соҳада тегишли иш қилиши керак.

«Главголодностепстрой» бошқармасининг бошлиғи **Т. Боймиров** қўриқ ерларда совхозлар қуришга ва янги ерларни ўзлаштиришга алоқадор кечиктириб бўлмайдиган масалаларни тезроқ ҳал этишда ана шу министрликнинг ва бошқа сув хўжалиги ташкилотларининг вазифалари тўғрисида гапирди.

Қурилиш индустрияси корхоналарининг коллективлари тўққизинчи беш йилликда катта ҳажмдаги ишларни бажаришлари керак. Ўзбекистон ССР бинокорлик материаллари саноати министри **П. И. Кавтаров** ўз нутқини ана шу корхоналарнинг резервлари ва имкониятларига бағишлади.

Тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилида қурилаётган энг муҳим объектларда 29 минг комсомол меҳнат қилмоқда. Республикадаги 99 та қурилиш зарбдор комсомол объекти деб эълон қилинди. Ёш ватанпарварлар қурилиш ишлари суръатини жадаллаштириш ва сифатини ошириш учун олиб борилаётган умумхалқ курашига муносиб ҳисса қўшишга астойдил киришганлар. Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетининг биринчи секретари **Э. Ғафуржонов** буни кўпгина мисоллар билан исботлаб берди. У ўз нутқида ёш қурувчиларнинг юксак унум билан ишлаши учун зарур шарт-шароитларни яратиб бермаётган, уларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш тўғрисида яхши ғамхўрлик қилмаётган хўжалик раҳбарларини танқид қилди.

Гагарин район партия комитетининг биринчи секретари **Х. И. Бердиев** қурилишга раҳбарлик қилиш соҳасидаги баъзи бир тажрибаларни гапириб берди. Районда қурилиш ишлари билан яқиндан шуғулланаётган, қўриқ ерларда совхозлар қуриш қандай бораётганлигини амалий контроль қилиб турган бир талай партия ташкилотлари бор.

Катта ҳажмда иш бажараётган колхозлараро қурилиш ташкилотларини мустаҳкамлаш — энг муҳим вазифаларнинг биридир. «Ўзколхозстрой» бирлашмасининг раиси **С. А. Омеров** ўз нутқида ана шу фикрни исботлаб берди.

Капитал қурилишни жиддий равишда яхшиламай туриб, республикада саноат ишлаб чиқариши ҳажмини дурустроқ кўпайтириб бўлмайди, деди Ўзбекистон ССР озиқ-овқат саноати министри **В. Содиқов.** Министрлик ҳамма куч ва воситаларни ишга тушириладиган энг муҳим объектларга тўплаш чораларини кўрмоқда. Лойиҳа ташкилотларининг лойиҳа-смета ҳужжатларини ўз вақтида етказиб бериш учун бўлган масъулиятини ошириш, «Гипрожир» институти Тошкент филиалини эса малакали кадрлар билан мустаҳкамлаш лозим.

Капитал қурилиш масалалари ҳамиша партия ташкилотларининг диққат марказида турибди, деди Наманган область партия комитетининг иккинчи секретари **В. П. Куксенко.** Қурилиш ташкилотларида кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш, тарбиялаш, интизомни мустаҳкамлаш, топширилган иш учун партиявий масъулият ҳиссини кўтариш соҳасида катта иш олиб борилмоқда.

Биз қурилишни ривожлантириш билан бирга янги ишга туширилаётган қувватларни жадал ўзлаштириш учун шарт-шароитлар яратиб беришимиз лозим. Бунинг учун қурилиш ишларини комплекс равишда олиб бориш, уй-жой, маданий-маиший ва саноат объектларини қуриб битказиш муддатлари ўртасида катта тафовут бўлишига йўл қўймаслик керак. Афсуски, қурилишлар ўз вақтида пул билан таъминланмаганлиги, лойиҳа-смета ҳужжатлари ўз вақтида етказиб берилмаганлиги, лойиҳалар тез-тез ўзгартириб турилганлиги, асбоб-ускуналар ва материалларни етказиб бериш пайсалга солинаётганлиги оқибатида кўпгина саноат объектларининг қурилиши кечикиб кетмоқда. Уй-жой қурилишини планлаштиришда нуқсонлар бор.

Тўққизинчи беш йилликда Ўзбекистонда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни жуда кўпайтириш мўлжалланмоқда. Янги-янги корхоналар қурилмоқда, ишлаб турган корхоналар реконструкция қилинмоқда. Янги мураккаб вазифаларни муваффақиятли ҳал этмоқ учун, деб таъкидлайди республика енгил саноат министри **Ф. Хўжаев,** заказчилар, лойиҳачилар, қурувчиларнинг куч-ғайратларини бирлаштириш, пайдо бўлаётган масалаларни оператив равишда ҳал қилиш керак.

Пленумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов** нутқ сўзлади.

Муҳокама қилинган масалалар юзасидан пленум тегишли қарорлар қабул қилди. (ЎзТАГ).

ҲАММА НАРСА ШАЙ

Сурхондарё пахта тозалаш саноатининг ходимлари беш йилликнинг дастлабки йили учун олган мажбуриятларини муддатидан илгари бажардилар. Улар январь ойининг бошида планга қўшимча равишда олти минг тонна тола ва икки минг тонна линт ишлаб чиқариб, 15 миллион сўмлик маҳсулотни реализация қилдилар.

Ҳозир область пахта заводларида янги мавсумга тайёргарлик бошланди. Ускуналарни ремонт қилиш билан бир маҳалда ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш ишлари амалга оширилмоқда, янги, ғоят юксак унумли пресслар ўрнатилмоқда. Буларнинг ҳаммаси ускуналарнинг унумдорлигини ошириш ва бу йилги мавсумда бултургидан 30 минг тонна кўп хомашё ишлаб чиқариш тўғрисидаги оширилган мажбуриятни муваффақиятли бажариш имкониятини беради.

(ЎзТАГ).

БОБО ДЕҲҚОН

Тун. Бутун борлиқ уйқуда. Кўкда жамолини кўз-кўз қилиб сулув ой танҳо кезиб юрибди. Ҳадемай унинг атрофини шўх само қизлари ўраб олишади. Туни бедор, заҳматкаш сувчига биргаликда мафтун бўлишади. Аҳён-аҳёнда бир-бирини қувиб юлдузлар учади...

Ҳа, сувчи ғўзани яшнатувчи, унга жон бахш этувчи. Ҳосилнинг тақдирини ҳам сувчи ҳал қилади. Негаки, бир текисда қондириб суғорилган ғўзалар гуркираб ўсади, шона кўрсатади, бағрида ҳосил нишонасини ғўллайди. Агарда ниҳол чанқатиб қўйилса, ҳосили тўкилади. Сув бостирилган тақдирда эса илдизи очилиб, касалланади. Шу боисдан сувчининг масъулияти катта.

Карл Маркс номли колхознинг Карим Азизов бошлиқ 4-бригадаси аъзолари бош сувчи Юсуфбой ака Мирзараимов номини эҳтиром билан тилга олишади. Чиндан ҳам Юсуфбой ака ҳосилдорлик учун бутун куч-ғайратини сарф этмоқда. Тунлари қўлида чироғи билан эгат оралаб сувнинг бир маромда оқишини кузатади. Пахтазорни тунда сувга қондиради. Зеро оқшомги суғоришда ҳикмат мўл. Буни Юсуфбой ака ўзининг кўп йиллик сувчилик тажрибасидан билади.

Юсуфбой аканинг суяги деҳқончилик билан қотган. У 1945 йилдан бери қадрдон пахта даласида сувчилик қилади. Сувчилик, қолаверса, ота мерос касб унга. Унинг отаси Мирзараим бобо Исмоилов ҳам деҳқончиликни миридан-сиригача биладиган миришкор деҳқон эди. Шарафли касб Юсуфбой акаға фақат ҳурмату эъзоз олиб келди. Эндиликда Юсуфбой аканинг ҳам шогирдлари колхоз пахта далаларини яшнатиб юрибди. Ҳозир ўзи билан ғўза суғораётган Турхон Кўчқоров, Миракбар Фозилов бош бўлган бригаданинг сувчиси Иброҳим Ҳошимовлар уни ўз устозим деб фахр билан тилга олишади. Устоз ҳам шогирдларига ўз мадади, кўмагини аямайди. Кўпгина устоз берган қимматли маслаҳатлар шогирдлар муваффақиятига сабабчи бўлади. Мана Юсуфбой ака айтган ҳикматлардан бир шингил:

— Ғўза сувни кечаси қониб ичади. Уйдим-чуқур жойлардан ниҳол тагига етиб қолган сувнинг ҳам зарари бўлмайди. Чунки эрталабгача ғўза анчасини шимиб қўяди. Бу иш кундузи содир бўлганда бошқача натижа беради. Ортиб ётган сув исиб ғўза касалликка чалинади. Шунинг учун ҳам ғўзани кўпроқ кечаси суғорган маъқул. Яна шуни айтиш кераккки, ғўза обдон чанқаса учигача гуллайди. Шунда тез ариқ олиб сув қўймаса шона ва тугунчалари нобуд бўлади. Демак ғўзани доимо кузатиш, ҳар бир ўзгаришни кўздан қочирмаслик зарур.

Юсуфбой аканинг ўзи бу ҳикматга қатъий амал қилади. Ўзига бириктилган 26 гектарли пайкални мудом айланиб юради. Ҳар томчи сувдан тежаб-тергаб фойдаланади. Агар ғўза сув талаб бўлса кечиктирмай суғоради. Эгатнинг узун ёки қисқалигига қараб кунига 1,5-2 гектар майдонга оби-ҳаёт таралади.

Сувчи ва механизатор иши бир-бирини тўлдириши, бирининг ишини бири тақозо этиши зарур. Сувчи ғўзани суғоргач, тупроқ етилиши биланоқ қатор оралари культивация қилинмаса меҳнати зое кетади, ер оқариб ёрилади ва кесак кўчади. Ғўзанинг илдизи шамоллаб касалланади. Бундай нуқсонга йўл қўймаслик учун моҳир сувчи ҳамиша механизаторлардан Ғ. Ҳабибуллин, С. Эргашев ўртоқлар билан бамаслаҳат иш тутади.

Юсуфбой ака меҳнат қилаётган Карим Азизов бошлиқ бригаданинг моҳир сувчилари, азамат механизаторлари 30 центнерли маррани кўзлаб иш тутишяпти. Пешона тери, қалб амри билан меҳнат қилаётган бободеҳқон фарзандларига омад ёр бўлсин!

Н. ОЧИЛОВА,
Ўрта Чирчиқ райони.

РЕСПУБЛИКАМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

АҚШ атом энергияси комиссиясининг раиси Гленн Сиборг бошчилигида СССРда меҳмон бўлиб турган Америка олимлари делегацияси 11 августда Тошкентга келди.

Тошкент аэропортида делегацияни Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти И. М. Мўминов ва бошқа олимлар кутиб олдилар.

Америка олимлари Ўзбекистонда Тошкент физикларининг тадқиқотлари билан ва республиканинг диққатга сазовор жойлари билан танишадилар. (ЎзТАГ).

РЕМОНТНИ ҚАЧОН ТУГАЛЛАЙСИЗ?

Пахтадан муттасил рекорд ҳосил етиштираётган Хоразм областида теримни механизациялаш йўлида дастлабки қадам қўйилди. Ўтган беш йилликда пахтани машина билан териш ҳажми икки баравар ўсди. Боғот районидаги «Коммуна», Урганч районидаги «Комсомол», Шовот районидаги Чкалов номли колхозлар ва бошқа илғор хўжаликлар машина теримида яхши кўрсаткичларга эришдилар.

Лекин, умуман олганда, областда теримни механизациялаш суръати қониқарли эмас. Мана бу рақамларга диққат қилинг: Ўтган йили 407 минг тоннадан кўпроқ пахта тайёрланди, машиналар билан эса фақат 115 минг тоннаси йиғиб олинди. Бу — жами ҳосилнинг 28 процентини ташкил этади.

Область механизаторлари янги беш йилликнинг биринчи йилида етиштириладиган 410 минг тонна пахтанинг 170 минг тоннасини машиналар билан териш мажбуриятини олганлар.

Мана, вақт ҳам қистаб келяпти, йиғим-терим бошланадиган кунлар тобора яқинлашмоқда. Аммо, қизғин мавсумнинг ташвиш-тараддуди кўнгилдагидек эмас. Машиналарни теримга бекаму-кўст шай қилиб қўйиш кечикиб кетаётир.

Область далаларида бу йил 2145 терим агрегати ишлаши керак. Машиналарнинг ярмига яқини ҳануз ремонтсиз турибди. «Узсельхозтехника» бирлашмалари устахоналарида 900 машина капитал ремонт қилиниши керак. Лекин эндигина 490 га яқин машина ремонт қилинган.

Техникани теримга тахт қилишда Боғот райони кейинда қолмоқда. «Узсельхозтехника» район бирлашмаси 107 та терим машинасини ремонт қилиб бериши керак. Шундан 70 машина устахонага келтирилган, ҳозирга қадар атиги 45 та машина ремонтдан чиқарилган холос. «Узсельхозтехника» район бирлашмаси бошқарувчиси О. Эгамбердиев, бош инженери О. Раззоқов ўртоқлар ремонт юришмаётганлигига турли важ-карсон кўрсатишади-ю, суръатни тезлатиш учун амалий ишга келганда, уларда ҳафсала ва ташкилотчилик етишмаётир. Масалан, генератор, стартёр, аккумулятор, гидросистеманинг айрим қисмлари, хуллас, эҳтиёт қисмлар «Узсельхозтехника» область бирлашмаси базаларидан ўз вақтида келтирилмай иш вақтининг исроф бўлишига йўл қўйилмоқда. Ремонтчилар ўртасида меҳнат интизоми бўш, уларга қулай шароит яратиб берилмаган.

Боғот районидаги айрим колхозларнинг раҳбарлари терим машиналарини «Узсельхозтехника» бирлашмаси устахонасига ремонтга етказиб бермаётганлиги ачинарли ҳолдир. «Ленинизм» колхозининг 12 та машинасидан 6 таси ремонтга берилган, аммо устахонага битта ҳам ремонтчи бириктиб қўйилмаган. Колхоз раиси Қ. Бекчонов, инженер С. Отамуродов ўртоқлар машиналарни колхозда «қантариб» қўйиб, ремонтни чўзмоқдалар. Димитров номли колхоз раиси Ҳ. Жуманиёзов ҳам шундай нотўғри йўл тутмоқда.

Қўшкўпир ва Ҳазорасп районларида техника ремонтининг бориши айниқса ташвишли. Машиналар ремонтга тўла келтирилмаган. Ремонтчиларнинг иш унуми паст. Устахонада мусобақага бошчилик қилиш, илғор ремонтчиларни моддий ва маънавий рағбатлантириш тузук йўлга қўйилмаган.

«Узсельхозтехника»нинг Хонқа бирлашмаси область бўйича терим машинаси шпинделларини, пахта ташийдиган прицепларни ремонт қилишга ихтисослашган. Аммо, шпинделлар ремонти ўлда-жўлда. Қайроқ тош етишмаслиги оқибатида ремонт тўхтаб турибди. Чархлашдан сўнг хромловчи ускуна йўқ. Прицеплар ремонти ҳам суст. Бирлашма бошқарувчиси Ш. Юсупов устахонанинг эҳтиёжини қондиришда жиддий нуқсонлар ҳукм сураётганлигини эътироф қилди. Афсуски, қуруқ гап билан нуқсонни тугатиш қийин...

Механизатор кадрлар тайёрлашга ҳам етарли эътибор берилмаётир. 700 механизатор малака ошириши, 618 киши механик-ҳайдовчи касбига ўргатилиши керак. Бироқ, «Узсельхозтехника» район бирлашмалари қошидаги курсларда давомат ҳам, ўқиш савияси ҳам паст. Аслини олганда, икки-уч ҳафта ичида терим техникасини мукаммал эгаллаб бўлмайди. Бунинг учун узоқроқ муддатли курслар очиш маъқул бўларди. «Узсельхозтехника» область бирлашмаси раиси В. Пак қоғозбозликка зўр бериб, машина теримига амалда яхши тайёргарлик кўрилишини таъминлашда ваъдадан нарига ўтмаётир.

Машина теримига ҳозирдан яхши тараддуд кўриш, техникани аъло даражада тахт қилиб қўйиш зарур. Чунки теримнинг муваффақиятини, даставвал, пахтакорнинг қаноти бўлмиш техника ҳал этади.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

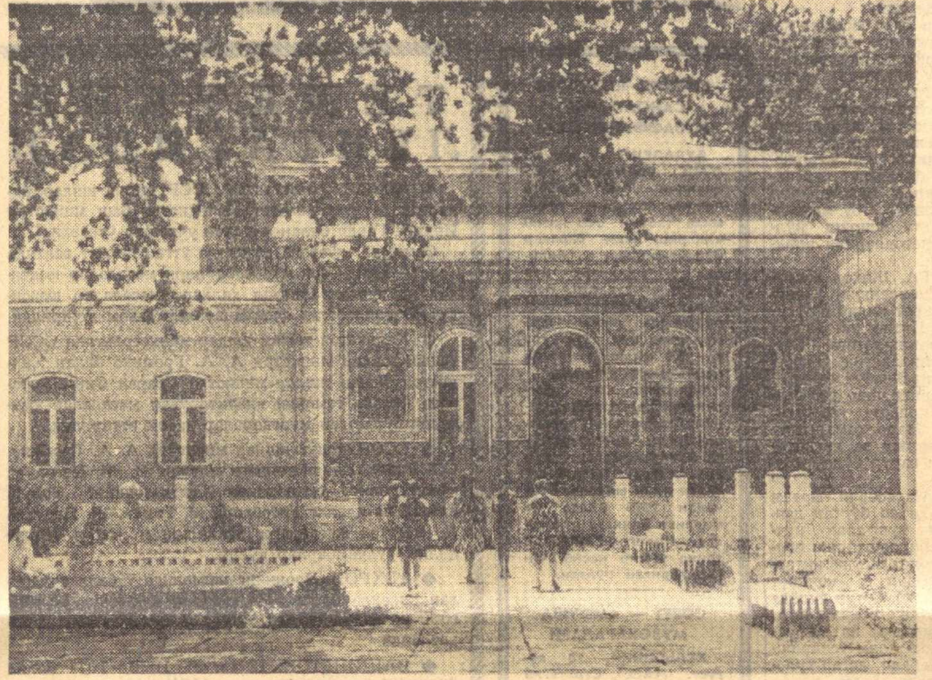

Санъатсеварлар шаҳри — Тошкентда бир қанча музейлар ишлаб турибди. Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлигига қарашли халқ амалий санъати музейи ҳам томошабинлар билан гавжумдир. Бу ерда қўли гул халқ талантлари яратган гилам буюмлари, зардўзлик, сопол идиш-товоқлар, ўймакорлик, каштачилик ва бошқа ҳар турли буюмлар намойиш этилади. Суратда: ана шу музей биноси.

И. Глауберзон фотоси.

Саломатлик—туман бойлик

ЮҚУМЛИ ИЧАК КАСАЛЛИКЛАРИ ВА УЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ

Юқумли ичак касалликларининг бир қанча турлари мавжуд бўлиб, қорин тифи, паратиф ва дизентерия каби касалликлар шулар жумласидандир. Бу касалликлар катталар ва ёш болаларда кўп учрайди.

Дизентерия касаллигининг типик формасидаги дастлабки аломатлар қуйидагилардан иборат: дизентерия микроблари йўғон ичакдаги шиллиқ пардани яллиғлантиради, натижада ундан кўп миқдорда шилимшиқ ташқарига ажралиб чиқади. Сўнгра ичакнинг айрим ички хужайралари нобуд бўла бошлайди ва яра хосил бўлади, майда қон томирлари ишдан чиқади. Буларнинг ҳаммаси ичдан ажралиб чиқаётган заҳарлар билан қисман бемор организмига шимилади. Шунинг учун ҳам дизентерия фақат ичакнинг эмас, балки бутун организмнинг касалланиши хисобланади.

Бунда юрак, буйрак, жигар ва нервлар ишдан чиқади. Шунинг учун дизентерия касаллиги билан оғриганларни фақат касалхонада даволаш зарур. Бу ерда беморнинг ҳолига, касалликнинг формаси ва характерига қараб комплекс усулда даволанади. Бундан ташқари касалхонага ётқизилган бемор атрофдагиларга ўз касалини юқтирмайди.

Касалликнинг асосий сабабчиси — кўзга кўринмас, жуда кичик микроблар ҳисобланади. Бу микроблар асосан бемордан ўтиб, ташқи муҳитни, яъни атрофдаги сув ва тупроқларни ифлослантиради ва натижада касалликнинг тарқалишига замин тайёрлайди. Касаллик бемордан соғ кишига юқади.

Дизентерия билан касалланмаслик учун аввало шахсий гигиена қоидаларига амал қилиш, айниқса қўл, идиш-товоқларни тоза тутиш, ювилмаган сабзавот ва хўл меваларни ва қайнамаган сувни истеъмол қилмаслик керак. Касалликка йўлиқмаслик учун врач билан маслаҳатлашиб эмлатиш зарур, бундай эмлашлар организм учун мутлақо зарарсиздир.

Оила аъзолари ёки коллектив ичида бирор киши касалланиб қолса, дарҳол врачни чақириш ва унинг ҳамма айтганларини бекаму-кўст бажариш керак.

Ҳожатхоналарни, кир ўраларни ва ахлат яшикларни ниҳоятда озода сақлаш лозим. Ахлат ва гўнгларнинг йиғилиб қолишига йўл қўймаслик керак. Аҳоли яшайдиган жойларни, жамоат тўпланадиган бинолар, муассасаларни обод қилиш ҳамда тоза тутишда актив қатнашиш зарур.

Юқоридагилардан ташқари касалликнинг тарқалишига сув ҳам сабабчи бўлиши мумкин. Масалан, бемор ёки бактерия ташувчиларнинг кийимлари оқар сувларда ювилганида, бемор фойдаланган идиш-товоқлар ҳовуз ёки ариқда чайилганда, ҳожатхоналар қудуқ ва ариққа яқин омонат жойда қурилган ҳолларда ариқ суви касаллик микроблари билан осонгина ифлосланиб қолади. Ифлосланган сувни истеъмол қилиш ва хўжаликда фойдаланиш натижасида аҳоли ўртасида касаллик кенг тарқалиши мумкин.

Касаллик фақатгина ифлосланган сувни истеъмол қилишдангина эмас, балки ифлосланган сув манбаларида чўмилганда ҳам юқади. Ошқозон-ичак касалликлари билан кўпроқ болалар оғрийди. Бунинг сабаби шуки, болалар айниқса ёз вақтларида ариқ, ҳовуз ва кўлмак сувларда кўпроқ ўйнайди, чўмилади ва хўл меваларни яхши ювмай ёки бутунлай ювмасдан истеъмол қилади.

Юқумли ичак касалликларини айниқса пашшалар кўп тарқатади. Текширишлар натижасида битта пашшада 44 хил касаллик микроблари мавжудлиги аниқланган. Пашша дуч келган ерга қўнади. Бунинг натижасида турли хил касаллик микробларини ўз оёқлари, тумшуғи ва қорнига илаштириб олади, усти очиқ қолган озиқ-овқат маҳсулотларига, идиш-товоқларга қўниш оқибатида эса уларни ифлослантиради. Ана шу ифлосланган озиқ-овқат маҳсулотлари ва идиш-товоқлардан фойдаланган кишиларда касаллик пайдо бўлиши мумкин. Пашшаларни йўқотиш ва улардан озиқ-овқат маҳсулотларини эҳтиёт қилиш лозим.

Касалликнинг тарқалишига сабзавот ва хўл меваларни яхшилаб ювмай истеъмол қилиш ҳам сабабчи бўлади. Шунинг учун сабзавот ва хўл меваларни истеъмол қилишдан олдин водопровод ёки қайнатилган сувда яхшилаб ювишга одатланиш лозим.

Касаллик микроблари ташқи муҳит таъсирида анча чидамли бўлиб, яхши шароитга тушиб қолса, узоқ вақтгача касаллик чақириш хусусиятларини сақлайди ва таомларда ривожлана олади. Микроблар киши организмига оғиз орқали юқади ва юқумли ичак касалликларини қўзғайди. Беморларда юқумли ошқозон-ичак касалликлари енгил, ўрта ва оғир шаклларда кечади. Касаллик, енгил шаклда кечганда айрим беморлар врачга мурожаат қилмайдилар ва ўзларича турли дори-дармонларни ишлатадилар. Шуни эсдан чиқармаслик кераккки, нотўғри даволаниш натижасида бемор тезда соғайиб кетмайди. Аксинча ўз атрофидаги бир қанча соғ кишиларга касаллик микробларини юқтириши мумкин. Беморнинг ўз вақтида врачга мурожаат қилиши ва даволаниш учун касалхонага ётқизилиши касалликнинг олдини олиш ва даволашда муҳим аҳамият касб этади.

Водопровод қудуқ, булоқ, ариқ каби сув манбалари ёнида кир ювишга ва оқар сув манбаларига ахлат тўкишга қарши ҳаммамиз курашмоғимиз лозим. Қудуқ сувларини тортиб олишда битта умумий челакдан фойдаланиш зарур ва унинг ифлосланишига йўл қўймаслик керак. Қудуқ устини қопқоқ билан ёпиб қўйиш керак.

Шахсий ва умумий гигиена қоидаларига қатъий риоя қилиш ва уни амалга ошириш ишида кенг омманинг фаол иштирок этиши — юқумли ошқозон-ичак касалликларининг олдини олишнинг энг муҳим омилларидан биридир.

А. ХАЛИЛОВ,
Тошкент Давлат медицина институти юқумли касалликлар кафедрасининг доценти.

АХБОРОТ

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССРДА

ГАЗДА ҚАЙНАЁТГАН ҚОЗОН

Автоном республиканинг олтинчи кўчма механизациялашган колонкаси бошлиғи У. Полумбетов билан учрашганимизда, у бундай деди:

— Умр бўйи чўл кезиб қамиш, янтоқ ўрган қорақалпоқ деҳқони бугун газ ёрдамида қозон қайнатяпти.

Хўжайли районининг Ленин номли, Ҳамза номли, Нукус районининг «Нукус», Жданов номли совхозлари, Автоном республиканинг яна ўнлаб колхоз-совхоз хонадонлари рўзғорбоп табиий газ билан таъминланди.

Кўчма колонна коллективи қисқа вақтда 50 километр масофага қувурлар ётқизиб, 12 минг хонадонни газлаштирди.

ПАХТАКОРЛАР ХИЗМАТИДА

Хўжайли районидаги «Амударё» совхози марказида яна бир комбинат ишга туширилди. У аҳолига маиший хизмат кўрсатади. Бу, совхоз пахтакорларига қулай бўлди. Комбинат турли кийим-кечак тикадиган ва тозалайдиган ускуналар билан таъминланган, Сартарошхона ва устахоналар бор.

ЙИЛЛИК МАРРА— БЕШ ОЙДА

Автоном республиканинг «Туапсе» кемаси экипажи аъзолари баланд руҳ билан меҳнат қилмоқдалар. Ўтган беш йиллик марраси барвақт эгалланди. Кема капитани Б. Ғойипов Ленин ордени билан мукофотланди. Мукофот кемачиларни янги марраларни эгаллашга руҳлантирмоқда. Ўтган беш ойда балиқ овлаш йиллик планини бажариб қўйдилар, давлатга 1500 центнер Амударё балиғи топширилди.

ҚЎБИЗ ВА ДЎМБИРА САДОЛАРИ

«Қизкетган», «Аспантой», массивларида ғайрат билан пичан тайёрлаётган чорвадорларнинг ўтовларида, бепоён яйловларда баракали меҳнат шодиёнаси. Тушлик ва кечки дам олиш вақтларида куй янграйди. Қорақалпоқнинг қўбизи, дўмбираси ҳашак тайёрлаётган механизатор, пичан ғарамлаётган чорвадорнинг даврасида меҳмон.

...Чорва озуқасининг макони бўлган бу массивлардаги меҳнаткашларга маданий хизмат кўрсатиш учун автоном республиканинг давлат филармонияси, К. Станиславский номли давлат музикали драма ва комедия театри коллективлари келишди.

ТЕЖАМКОР ШОФЕРЛАР

Тахтакўпир районидаги 4-автобазада ишлаётган шоферларнинг кўпчилиги илғор. Т. Сатуллаев, Ж. Алланиёзов, А. Ешжоновларнинг довруғи автоном республика бўйлаб таралган. Улар смена топшириқларини 185-200 процент бажаришга муваффақ бўляптилар. Автобаза коллективи эса етти ойлик топшириқни орттириб бажарди. Кейинги ойларда салкам 100 минг литр ёнилғи тежалди. Шоферлар коллективи тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки йили марраларини 7 ноябргача эгаллаш учун мусобақа байроғини баланд кўтармоқда.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

НИҲОЛЛАР ФАРОҒАТИ

ИЗБОСКАН РАЙОН МАКТАБГАЧА ТАРБИЯ БОЛАЛАР МУАССАСАЛАРИ ИШ ТАЖРИБАСИДАН.

— Андижон районида ташкил этилган марказлаштирилган колхозлараро доимий болалар боғчаларининг ибратли ишини эндиликда бутун республика билади. Областнинг кўп хўжаликларида шаҳар боғчаларидагидек шарт-шароитлар яратилган доимий боғча ва яслилар ишлаб турибди. Лекин бунга баъзи колхозларнинг қурби етмайди. Бизда 70-100 минг сўм сарфлаб боғча-ясли учун типовой бино қурадиган хўжаликлар ҳали кам.

Бироқ, шундай деб мактабгача тарбия муассасаларини эътибордан четда қолдириш ярамайди. Избосканликлар бу қийинчиликдан қутулиш учун ички резервларни ишга солиш ташаббусини бошлаб бердилар. Мавжуд биноларни қайта ремонт қилиб, боғчаларни кўчирмоқдалар. Кўпгина дала шийпонларида болалар хонаси ташкил этилди. Хоналарга кароватлар қўйилди. Райком бу соҳада катта ўзгариш ясади, — деди обкомнинг биринчи секретари Бектош Раҳимович Раҳимов.

...Мен борган куним Балиқчи район партия комитетининг биринчи секретари Абдурашид Тожибоев ҳам шу ерда экан.

— Ҳамма жойда Избоскан райкоми боғчалар ишини қайта қураётганмиш деган гаплар, —деди у. — эшитиб, фикр алмашгани келувдим.

Районни бирга айландик. Шермат Юсупов номли колхозда бўлдик. Обком секретарининг айтганича бор экан. Колхозда ташкил этилган доимий боғча бизда яхши таассурот қолдирди. Боғча озода, шинам безатилган. Кенг ва ёруғ хоналардаги сим кароватларда колхозчиларнинг 50 фарзанди мириқиб ухлаётир. Уларнинг устига ям-янги оқ чойшаблар ёпилган. Полга гиламлар тўшалган. Коридорларга гилам поёндозлар солинган. Стол, стуллар, кароватлар, ўйинчоқлар — ҳаммаси етарли. Колхоз ҳисобидан ҳар бир болага бир жуфтдан кийим тиктирилган. Болалар ўз кийимини ечиб қўйиб, боғча кийимида юрадилар.

Боғчада алоҳида ошхона, болалар ўйнайдиган майдонча, ёзлик айвон, методик кабинет бор. Бу ерда холодильник, кир ювиш машинаси, радио ҳам мавжуд. Боғча мудираси Ҳодияхон Қуроловаиинг айтишича, болаларга витаминларга бой, сутли таомлар берилади.

Колхозчилар боғча ходимларидан жуда курсанд. Тарбиячи Санобархон Дадажонова, Зайнабхон Қўрғонова болалар атрофида доим парвона. Фельдшер Ҳалимжон Солиев кичкинтойларнинг соғлом ўсиши учун қайғуради. Биз боғча ишлари билан батафсил танишарканмиз, шундай ҳулосага келдикки, бундай доимий боғчаларни ҳамма ерда ташкил этиш пайти келди.

Избоскан районида шундай қилиняпти.

— Биз ишни доимий боғча ва яслиларнинг ишини синчиклаб ўрганишдан бошладик, — деди район партия комитетининг биринчи секретари Узоқбой Саримсоқов, — «Победа», Карл Маркс номли колхозларда доимий боғчалар арзимаган сабаблар билан ёпиб қўйилгани аниқланди. Бу масала райком бюросида кўрилди ва тегишли тадбирлар белгиланди. Райкомнинг қарорига мувофиқ мактабгача тарбия муассасалари иши билан мунтазам шуғулланадиган махсус комиссия тузилди.

Комиссия составида район банкининг бошқарувчиси М. Мадаминов, райпо раиси Ш. Турғунова, колхозлараро мактабгача тарбия муассасаларининг инспектори З. Бектемирова ўртоқлар бор. Унга райком секретари Раҳимахон Қазиева раҳбарлик қилади. Комиссия Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг ўтган йил октябрь ойида қабул қилган «Республикада жамоат мактабгача тарбия муассасаларининг аҳволи ва уни янада ривожлантириш чоралари тўғрисида»ги қарорига таянган ҳолда иш олиб боряпти.

«Комсомол» колхозида марказлаштирилган доимий боғча учун махсус бино ажратилиб, қайта ремонт қилинди ва жиҳозланди. Боғчада колхозчиларнинг 50 ўғил-қизи тарбияланмоқда. «Ўзбекистон», «Шарқ юлдузи», «Партия XX съезди», «Ленинград» колхозларида ҳам доимий боғчаларнинг иши намунали ҳолга келтирилди. «Октябрь 50 йиллиги» совхозида еттита шундай боғча бўлиб, уларда 308 бола тарбияланяпти.

Ҳозир райондаги боғча ва яслиларга колхозчилар, совхоз ишчилари, турли ташкилот ва корхоналарда ишловчи ишчи ҳамда хизматчиларнинг 1400 га яқин фарзанди жалб қилинган. Шуниси диққатга сазоворки, боғча ва яслиларга асосан кўп болали, илғор колхозчиларнинг ўғил-қизлари қабул қилинади.

Районда марказлаштирилган доимий боғчалардаги ўринлар сони етарли бўлмаганлиги сабабли дала шийпонларидаги мавсумий боғчаларнинг ишини яхшилаш тадбирлари ҳам кўриляпти.

— Махсус комиссия бу соҳада ҳам анча иш қилди, — деди райком секретари Раҳимахон Қазиева. — 202 та бригададан 30 тасида ибрат бўла оладиган боғча ташкил этилди. Бошқалари ҳам яқин вақт ичида намунали ҳолга келтирилади. Мавсумий боғча ва яслиларда тарбияланаётган болалар учун икки маҳал марказлаштирилган усулда сутли овқат тайёрланяпти.

Кичкинтойлар тўғрисида қилинаётган ғамхўрлик далада ишлаётган ота-оналарнинг ғайратига-ғайрат қўшмоқда. Улар пахта ва бошқа экинлардан мўл ҳосил етиштириш учун курашда фаол қатнашмоқдалар.

А. ҚУРОНБОЕВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СПОРТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ПОЙТАХТЛИКЛАР ОЛДИНДА

Чирчиқ шаҳрида енгил атлетика мусобақалари тугади. «Меҳнат» кўнгилли спорт жамияти клублари ва область советлари ўртасида жамият марказий советн биринчилиги учун бўлган бу учрашувларда анча қизиқарли натижаларга эришилди. Спорт клублари ўртасида «Чимён» енгил атлетикачилари биринчиликни эгаллашди. Тошкент шаҳрининг «Старт» ва Фарғонанинг «Нефтяник» спорт клублари иккинчи ва учинчи ўринларни олишди. Область советлари мусобақаларида республикамиз пойтахт области спортчилари биринчиликни қўлга киритишди. Тошкент шаҳар командаси иккинчи ва Фарғона енгил атлетикачилари учинчи ўринни қўлга киритдилар.

ДИЛОВАРНИНГ ҚУШ РЕКОРДИ

Самарқанд шаҳридаги М. Горький номли маданият ва истироҳат боғида динамочи Диловар Муждабоев ўрнатган рекордлар катта таассурот қолдирди. У ўз вазни бўйича областнинг қўш рекордини ўрнатди. Уч кураш мусобақаларида оғир атлетикачилар учрашувининг ғолиби бўлган Д. Муждабоев жимда 120,5 килограмм, толчокда 150,5 килограмм кўтара олди. Оға-ини Валерий ва Владимир Мирзоянларнинг ҳар иккаласи СССР спорт мастерлигига номзод нормативини адо этдилар.

«ПОЛИТОТДЕЛ»НИНГ УСТУНЛИГИ

Мамлакат биринчилиги иккинчи лига командалари даврасининг навбатдаги ўйинларида «Политотдел» ўз майдонида Фарғонанинг «Нефтяник» футболчиларини 1:0 ҳисобида енгди. «Зарафшон» командамиз Чимкентда «Металлург»дан 1:3 ҳисобида мағлубиятга учради. «Янгиер» Жамбулда «Олатов» командаси билан 3:1 ҳисобида ўйинни тугаллаб, икки очко олиб келди.

БАСКЕТБОЛЧИЛАРИМИЗ — ЕВРОПА ЧЕМПИОНИ

Югославиянинг Суботица шаҳрида баскетболчи қизларимиз алоҳида шуҳрат қозонишди. Европа биринчилиги учун баскетболчи қизларнинг бу мусобақасида мамлакатимиз спортчилари Европа чемпиони номини олдилар. Совет баскетболчилари финал ўйинида Чехословакия командасини 72:56 ҳисобида мағлубиятга учратиб мана шундай шарафли номни қўлга киритишга муваффақ бўлдилар. Бу мусобақаларда чехословакиялик баскетболчилар иккинчи ва болгарияликлар учинчи ўринни эгаллашди.

РЕСПУБЛИКА ЧЕМПИОНАТИДА

Аввал хабар берилганидек, республика футбол чемпионати мусобақалари бошланди. Дастлабки турда Сирдарё областининг «Ержар» командаси Тошкентнинг «Восток» командасини қабул қилиб, 0:1 ҳисобида ютқазди. Жиззах уйсозлик комбинати футболчилари билан Красногорск шаҳрининг «Шахтёр» командаси учрашувида 2:1 ҳисоби қайд қилинди.

БЕШ ЭГИЗАК САФАРИ

Ҳозирги кунда бу беш эгизак Польша аҳолисининг оғзидан тушмай қолди. Матбуот ҳар куни уларнинг соғлиғи, қандай улғаяётганини хабар қилиб турибди. Уларнинг расми чиқмаган газета йўқ деса бўлади. Яқинда бу беш эгизак очиқ ҳавода сафарга чиқишди.

Гданьск шаҳри кўчаларига ажойиб коляскаларда чиққанларида одамлар ўраб олиб, эгизакларнинг соғ-саломатлигини суриштиришди. Эсдалик учун суратлар олишди. Автограф ишқибозларининг «омади» унча юришмади. Негаки, эгизаклар ниҳояти уч ойлик бўлиб, ёзишни ҳали билишмайди.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

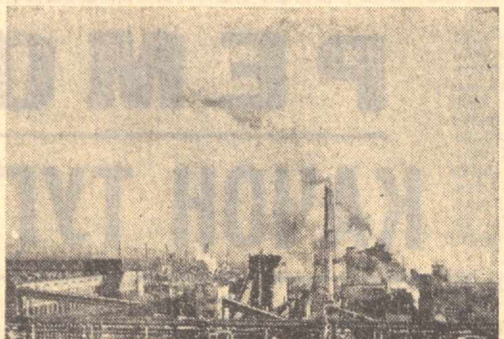

Болгария саноат корхоналарининг маҳсулоти йилдан йилга ошиб бормоқда. 1970 йили ишлаб чиқарилган маҳсулот 1965 йилдагига қараганда 70 процент ўсди. Суратда: София яқинидаги мамлакатда энг йирик ҳисобланган Кремиковци металлургия комбинатининг умумий кўриниши.

Централфото—АПН фотоси.

◆ ◆

Сомали билан СССР ўртасида ҳамкорлик ҳар томонлама ривожланаётир, иқтисодий ва маданий алоқалар муваффақиятли равишда ривожланиб бормоқда. Суратда: Совет — Сомали ҳамкорлигининг ўн йиллиги шарафига совет мутахассислари билан мактабда ўтказилган учрашув пайти.

А. Рачков фотоси, (ТАСС).

ҲАМКОРЛИКНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИ

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг XXV сессияси Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашида аъзо бўлган мамлакатлар ҳамкорлигини янада кучайтириш ва такомиллаштириш, социалистик иқтисодий интеграцияни ривожлантириш комплекс программасини қабул қилган эди. Чет мамлакатларнинг матбуоти ва жамоатчилиги бу программага жуда катта эътибор бермоқда.

◆ СОФИЯ. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг XXV сессияси қабул қилган комплекс программа, деб ёзади «Земеделско знаме» газетаси, КПСС XXIV съезди ва Болгария Коммунистик партияси X съездининг тарихий қарорлари, бошқа қардош партиялар съездларининг тарихий қарорлари изчиллик билан амалга оширилаётганлигини яққол исбот этади. Улар социалистик иқтисодий интеграция айрим мамлакатларнинг ҳам, умуман бутун ҳамдўстликнинг ҳам тараққиёти ва равнақининг зарур шарти, деб биладилар.

Программа Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашида аъзо бўлган мамлакатларнинг тинч шароитдаги тараққиётини жадаллаштириш учун, уларнинг бирлигини мустаҳкамлаш учун, тинчлик ва халқлар ўртасидаги дўстлик йўлидаги курашда жаҳон социализмининг позицияларини янада мустаҳкамлаш учун қўшадиган ҳиссасини кўпайтириш борасида янги имкониятлар очиб беради.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг комплекс программаси, деб таъкидлайди «Отечествен фронт» газетаси, ўз характери ва оқибатлари жиҳатидан жаҳоншумул тарихий аҳамиятга молик ҳужжатдир.

Бу программа социалистик мамлакатлар ҳозирги тараққиётининг барча асосий талабларини давлатлар ўртасидаги иқтисодий муносабатлар соҳасида илмий жиҳатдан тўғри акс эттиради.

◆ ВАРШАВА. Польша газеталари Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг комплекс программаси тўғрисидаги фикрларни «Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ҳамкорлигини такомиллаштиришдаги янги босқич», «Ўзаро наф келтиради», «Динамик тараққиёт программаси» деган сарлавҳалар остида босиб чиқармоқда.

«Глос праци» газетаси қуйидагиларни таъкидлайди: «ана шу муҳим программанинг рўёбга чиқарилиши меҳнаткашларнинг турмуш даражасини янада оширишга, социалистик ҳамдўстликнинг иқтисодий ва мудофаа потенциалини мустаҳкамлашга ёрдам беради».

Сессияда бир овоздан қабул қилинган программа, деб ёзади «Трибуна Мазовецка» газетаси, социалистик мамлакатларнинг иқтисодий ҳамкорлиги йўлидаги янги босқичдир, чунки бу программа ана шу ҳамкорликнинг асосий принципларини таърифлаб бериш билангина чекланмай, конкрет мақсадларни ҳам белгилайди, бу мақсадларни амалга ошириш йўллари ва методларини аниқлаб беради.

◆ ПРАГА. Жаҳон социалистик системасининг тараққиёти, конкрет қилиб айтганда, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши ташкилотига бирлашган социалистик давлатларнинг тараққиёти шундай даражага эришдики деб ёзади «Руде право» газетаси, эндиликда ўзаро ҳамкорликни кенгайтириш ва кучайтира бошлаш зарур бўлиб қолди.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашида аъзо бўлган давлатларнинг муштарак куч-ғайратини бирлаштириш пролетар ва социалистик интернационализмнинг конкрет ифодаси бўлиб, бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлашга, ижтимоий-моддий ва маънавий бойликни доим ўстиришга ёрдам беради, деган хулосани чиқаради газета.

(ТАСС, 9 август).

КУРАШАЁТГАН ҲИНДИ-ХИТОЙ ЁШЛАРИ БИЛАН БИРДАМЛИК

УЛАН-БАТОР, 9 август. (ТАСС). Совет ва монгол ёшлари дўстлик фестивалининг қатнашчилари АҚШ агрессиясига қарши курашаётган Ҳинди-Хитой мамлакатларининг ёшлари билан бирдамлик митинги ўтказдилар.

Митингда қабул қилинган мурожаатда ўз озодлиги ва мустақиллигини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган мард Вьетнам халқи, Лаос ва Камбоджа ватанпарварлари билан қардошларча бирдамлик туйғулари ифода қилинди. Қўшма штатларнинг империалистлари ва уларнинг малайлари, дейилади мурожаатда, урушни бутун Ҳинди-Хитой ярим оролига ёйиб, ҳеч бир гуноҳи бўлмаган кексалар, аёллар ва болаларни ўлдирмоқдалар, Вьетнам, Лаос ва Камбоджанинг тинч шаҳар-қишлоқларини ваҳшиёна бомбардимон қилмоқдалар.

Биз, Монголия ва Совет Иттифоқининг ёш авлоди бутун дунёдаги прогрессив ёшлар билан биргаликда Америка империализми ва унинг гумашталари бошлаган агрессияни ғазаб билан қоралаймиз, бу разил урушни тўхтатишни ва Ҳинди-Хитой халқларига ўз тақдирини ўзи ҳал қилиш ҳуқуқини бериб қўйишни АҚШ ҳукуматидан қатъий талаб қиламиз, деб таъкидланади ҳужжатда.

ҲИНДИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

ДЕҲЛИ, 11 август. (ТАСС). Расмий визит билан бу ерда меҳмон бўлиб турган СССР ташқи ишлар министри А. А. Громикони кеча Ҳиндистон республикасининг президенти В. Гири қабул қилиб, у билан суҳбатлашди.

Суҳбат чоғида Ҳиндистон президенти тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги Совет — Ҳиндистон Шартномаси имзоланганлигидан мамнуният изҳор қилди ва Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасидаги алоқалар мустаҳкамланиб бораётганлигига юксак баҳо берди.

ВЕНГРИЯ КОНЧИЛИК САНОАТИНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

БУДАПЕШТ, 9 август. (ТАСС). Венгрияда тўққизинчи беш йиллик планни бажариш давомида табиий газ қазиб чиқариш икки баравар кўпайтирилади ва йилига 5,5 миллиард куб метрга етказилади. Беш йиллик мобайнида республикада жами 20,5 миллиард куб метр газ ва 9,6 миллион тонна нефть қазиб олинади.

Венгрияда катта боксит конлари бор. Алюминий саноатини ривожлантириш программасига мувофиқ боксит ишлаб чиқариш йилига ҳозирги икки миллион тоннадан 1975 йилда уч миллион тоннага етказилади. Йилига 28 миллион тонна кўмир қазиб чиқариладиган бўлади.

СОВЕТ — АМЕРИКА МУЗОКАРАЛАРИ

ХЕЛЬСИНКИ, 10 август. (ТАСС). Стратегия қурол-яроғларини чеклаш тўғрисида музокаралар олиб бораётган СССР ва АҚШ делегацияларининг навбатдаги учрашуви бугун бу ердаги совет элчихонасида ўтказилди. СССР делегациясига СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. С. Семёнов, АҚШ делегациясига қуролсизланиш ва қурол-яроғларни контроль қилиш агентлигининг директори Ж. Смит бошчилик қилмоқда.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ ДЕҲЛИ, 10 августда СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико Ҳиндистон бош министри Индира Ганди билан иккинчи учрашув ўтказди.

Самимий, дўстона вазиятда ўтган суҳбат вақтида Совет—Ҳиндистон муносабатлари масалалар юзасидан, шунингдек актуал халқаро масалалар юзасидан ўтказилаётган фикрлашувлар давом эттирилди.

◆ Ҳиндистон ташқи ишлар министрлигида СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан Ҳиндистон ташқи ишлар министри Сваран Сингх ўртасида иккала томонни қизиқтирувчи масалалар юзасидан бўлаётган музокаралар давом эттирилди.

◆ СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССРнинг Ҳиндистондаги элчиси Н. М. Пегов ва министрнинг ҳамроҳлари Ҳиндистоннинг атоқли сиёсий ва давлат арбоблари М. Ганди, Ж. Неру ва Л. Шастри жасадлари куйдирилган жойни зиёрат қилиб гулчамбарлар қўйди.

◆ ТЕҲРОН. Эроннинг шимолида 7 балл куч билан зилзила бўлди. Мозандарон вилоятида салкам 1000 уй вайрон бўлди, 30 дан ортиқ киши жароҳатланди.

◆ ВАШИНГТОН, 10 август. 1970—1971 молия йилининг ўн ойи ичидагина АҚШ қуролли кучларидан 68 минг 449 киши қочиб кетди.

Пентагоннинг маълумотларига қараганда, Вьетнамда уруш ҳаракатларини кенгайтириш бошланган 1965 йилдан бери Америка армиясидан қочиб кетаётган ҳарбийлар сони тўхтовсиз кўпаймоқда. Обзорчининг айтишига қараганда, солдатлар Вьетнамга жўнатиш тўғрисида буйруқ олишлари биланоқ армиядан қочиб кетмоқдалар. (ТАСС).

◆ ПАРИЖ. Юманите газетасининг ташқи сиёсий обзорчиси Ив Моро 11 августда шу газетада босилган мақоласида «Британиянинг интервенцияси натижасида Шимолий Ирландия ловуллаб ёнмоқда ва қонга ботирилмоқда» деб ёзади. Ив Моро шу кунларда Шимолий Ирландияда бўлаётган воқеаларни шарҳлаб бу мамлакатдаги бир ярим миллион аҳолидан 60 минг нафардан кўпроғи «мустамлака типидаги эксплуатация ва камситиш қурбони бўлмоқда» деб ёзади.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

«АССАЛОМ, БУ-БИЗ»

Шу кунларда Тошкентда ва пойтахт областида украиналик санъаткорлар гастроль концертлари беришмоқда. Херсонлик бу эстрада ансамбли ҳали жуда ёш, у Киев эстрада ва цирк санъати студиясини тугатган талабалардан ташкил топган. Эстрада ансамблининг программаси кенг, жанр жиҳатидан бой. Томошабинлар ёш ижрочиларнинг маҳоратига таҳсинлар айтмоқдалар. Совет ва чет эл қўшиқлари ижрочилари Виктория Жилина, Лариса Дубинина, Вячеслав Крайнов, Валерьян Туркманларнинг жарангли овозлари, Любомир Солецкийнинг украинча юморлари эстрада санъати муҳлисларида катта таассурот қолдирмоқда.

Цирк номерларининг моҳир ижрочиси Виктор Антошкин, акробатлар — Василий Казнодий, Людмила Крихелли ва Виктор Зелинскийларнинг чиқишлари ҳам олқишларга сазовор бўлмоқда. Владимир Букалев бошқараётган «Фрегат» музикали жаз номерлари ҳам таъсирли. Айниқса концертни бошқарувчи Роман Рубинчикнинг программани моҳирона олиб бора билиши таҳсинга сазовор. У ижро этган халқ қаҳрамони Захар Видримане ҳақидаги балладани йиғилганлар мароқ билан тингладилар. Уч бандурачи қизнинг шўх ижролари қарсакларга сазовор бўлди.

Украиналик ёш ижрочилар коллективининг «Ассалом, бу — биз» программасидаги гастроллари муваффақиятли давом этмоқда. Бу коллектив Тошкент трактор заводи ишчилари, Чорвоқ ГЭС қурувчилари, Чирчиқ кимёгарлари, Янгийўл ва Бўстонлиқ меҳнатчилари, Олмалиқ металлурглари ҳузурида ҳам меҳмон бўлади.

Меҳмон санъаткорлар ўзбек диёридан Тожикистонга йўл олади.

Расмларда: 1. Уч бандурачи, 2. Солистлар — В. Жилина ва Р. Рубинчикларнинг чиқишлари.

И. Меламед чизган расмлар.

Редактор ўринбосари Х. ЕДГОРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — МОСКВА. 13.05 — Янгиликлар. 13.15 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 13.40 — **Хавфли рейс** (бадиий фильм). 17.35 — Мультфильм. 19.00 — ТОШКЕНТ 19.05 — Ахборот. 19.20 — Автоматика — инсон хизматида. **Ўзбек тилида:** 19.35 — Шеърият муҳлисларига **Охунжон ҲАКИМОВ.** 19.50 — Ахборот. 20.05 — Концерт. 20.40 — Рангли программа. 21.00 — МОСКВА. **Форсайт ҳақида кисса** (телефильмнинг 24—25 серияларп). 22.40 — ТОШКЕНТ. Республикамиз зарбдор қурилишларида. 23.00 — **Вертикаль** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — ТОШКЕНТ. 18.20 — Инсон ва қонун 19.00 — МОСКВА. Концерт. 20.05 — Янгиликлар. 20.15 — Енгил атлетика бўйича Европа чемпионати. 21.00 — ТОШКЕНТ. «Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги» журнали саҳифаларида. 21.20 — **Лайло ШАРИПОВА** куйлайди. 21.55 — «Мардлик—мангулик».

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00—ТОШКЕНТ. **Саян этакларида** (телефильм). 20.15 — Врач маслаҳати. 20.35 — **Алешканинг севгиси** (бадиий фильм). 22.00 — Цирк томошалари.

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 12/VIII да **Паранжи сирлари**, 13/VIII да **Кумуш тўй.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Бегуноҳ бўлса, озод эт! — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Ҳомий — НАВОИЙ номли, «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Қизни изланг — «ДРУЖБА», «КЎКЧА» (тоқ соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

«Авлиё Лука»нинг қайтиши — **«СПУТНИК»** (тоқ соатларда), **«ДРУЖБА»** (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Митти кайинча (эрталаб соат 10, 11.40 минутда, кундуз 4, 5.40 минут, кеч 7.20 минутда), **Оливер** (кундуз соат 1.20 минут, кеч 9 да) — «МОСКВА».

Шпессартдаги ажойиб дамлар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Осмон сенин юради — «СПУТНИК» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Севги нафосати — «ҲАМЗА» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Ҳомий — «ФЕСТИВАЛЬ».

«Авлиё Лука»нинг қайтиши — «ХИВА».

Ижара уйи — НАВОИЙ номли.

Бегуноҳ бўлса, озод эт! — ТЕЛЬМАН номли.

Канонир Долос саргузаштлари — «РАКЕТА».

14 АВГУСТДА «ПАХТАКОР» СПОРТ БАЗАЛАРИДА БУТУНИТТИФОҚ ФИЗКУЛЬТУРАЧИЛАР КУНИГА БАҒИШЛАНГАН МУСОБАҚАЛАР ЎТКАЗИЛАДИ

СПОРТ БАЙРАМИ ПРОГРАММАСИДА: теннис, енгил атлетика, шашка, шахмат ва футбол.

Мусобақалар эрталаб соат 9 да бошланади.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕРМА КОМАНДАСИ — «ПАХТАКОР» командалари ўртасида.

ФУТБОЛ

Учрашув кечқурун соат 6 да бошланади.

ГОМЕЛЬ ШАҲРИДА 15 АВГУСТДА

3% Давлат ички ютуқлар заёмининг

41-ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ ЎТКАЗИЛАДИ

Тиражда заёмнинг бир разрядига **512560** сўмлик **9400** дона ютуқ ўйналади. Шу жумладан **5000, 2500, 1000, 500, 100, 40** сўмлик ютуқлар мавжуд.

ЗАЁМ ОБЛИГАЦИЯЛАРИНИ СОТИБ ОЛИНГ!

28, 29 АВГУСТДА ФАРҒОНА ШАҲРИДА

Ўзбекистон ССР пул-буюм лотерея ютуқларининг 1971 йилги

4-ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ ЎТКАЗИЛАДИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ТАЙЁРЛАШ МИНИСТРЛИГИ ТОШКЕНТ ТЕХНОЛОГИЯ БИЛИМ ЮРТИ 1971—1972 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти республика тегирмончилик саноатида ишлаш учун мутахассислар тайёрлайди.

7-10 синф ҳажмида маълумотга эга бўлган 17 дан катта ёшдаги йигит ва қизлар кириш имтиҳонисиз қабул қилинадилар.

Ўқиш муддати — 11 ой.

Ўқувчилар 18-25 сўм стипендия (аълочиларга қўшимча 20% тўланади), уч маҳал бепул овқат, бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Совет Армияси сафида хизматни ўтаб келганлар ойига 60 сўм стипендия оладилар.

Машғулотлар рус тилида олиб борилади.

Кирувчилар: маълумоти ва туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳномалар, 286-формадаги медицина справкаси, турар-жойидан справка, таржимаи ҳоли, 3 дона фотосурат (3х4 см)ларни топширишлари лозим.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 2-Сельмаш проезди, 33-уй (8, 15, 21, 48-автобусларнинг «2 ун комбинати», 13-трамвайнинг «Сельмаш» проезди бекатлари).

Тошкент экскаватор заводи ҳузуридаги

ТОШКЕНТ ШАҲАР 86-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1971-1972 ўқув йили учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

металл бўйича токарлар (ўқиш муддати бир ва икки йил), **қолипчилар, электр пайвандчилар, кран машинистлари** (ўқиш муддати бир йил), **саноат ускуналарини тузатиш бўйича слесарлар** (ўқиш муддати 2 йил).

Билим юртига 8-10 синф ҳажмида маълумотга эга бўлган 14 дан 17,5 ёшгача бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади.

Ўқувчилар уч маҳал иссиқ овқат, ётоқхона ва кийим бош билан таъминланадилар.

Ўқиш муддати узлуксиз иш стажига қўшилади.

Кирувчилар: ариза, таржимаи ҳоли, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, маълумоти тўғрисидаги гувоҳнома, турар-жойидан ва ота-онасининг иш жойидан справкалар, 3х4 сантиметр ҳажмдаги 6 дона фотосурат, характеристика топширишлари лозим.

Паспорт шахсан кўрсатилади.

Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-52, Огородная кўчаси, 15-уй, (21 автобус, 4, 5-троллейбусларнинг «Экскаватор заводи» бекати).

ОХУНБОБОЕВ НОМИДАГИ РЕСПУБЛИКА МЕДИЦИНА БИЛИМ ЮРТИНИНГ ФИЛИАЛИ 1971—1972 ўқув йилининг КУНДУЗГИ БЎЛИМИГА қуйидаги мутахассислар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

медицина ҳамшираси, фельдшер-лаборант (ўқиш муддати 1 йил 10 ой).

Бўлимларга тўлиқ ўрта маълумотга эга, 30 ёшгача бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади.

КИРИШ УЧУН ҚУЙИДАГИ ҲУЖЖАТЛАР ТОПШИРИЛАДИ:

директор номига ариза, етуклик аттестатининг асл нусхаси, таржимаи ҳоли, соғлиғи тўғрисида 286 формадаги медицина справкаси, бош кийимсиз тушилган 3х4 см фотосурати, паспорт шахсан кўрсатилади.

Кирувчилар қуйидаги фанлардан имтиҳон топширадилар: она тилидан (ёзма), химия (оғзаки).

Аризалар 15 августгача қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Литературная кўчаси, 2-уй (35-автобуснинг «Юқумли касалликлар шифохонаси»).

«Ташсантехгазмонтаж» тресги коллективи «Узсантехгазмонтаж» трестининг бошқарувчиси З. С. Содиқовга акаси

Собир СОДИҚОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683. Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333253. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331218. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85, Бухоро — 3—31—42, Қарши — 38—42, Нукус — 42—62, Самарқанд — 31—972, Термиз — 54—01, Урганч — 34—55, Фарғона — 4-29-44, Гулистон — 22-09.